Bestuursrapportage I-2020

Provincie Noord-Brabant

Leeswijzer

Provincie Noord-Brabant

Leeswijzer

Voor u ligt de eerste bestuursrapportage van 2020. Vanuit de sturing- & verantwoordingcyclus is dit het eerste moment dat wij rapporteren over de voortgang van de uitvoering in 2020 gericht op afwijkingen, op basis waarvan uw Staten waar nodig kunnen bijsturen. De S&V-cyclus is in afgelopen periode in afstemming met uw Staten doorontwikkeld. We brengen nu twee bestuursrapportages per jaar uit. Om compactere S&V-producten te realiseren en om meer aan te sluiten op de kaderstellende en controlerende rol van uw staten is het karakter van de bestuursrapportage veranderd van een voortgangsrapportage in een – overwegend – afwijkingenrapportage.

In deze bestuursrapportage, die gebaseerd is op de begroting 2020, zetten we verdere stappen in dat traject. Concreet betekent dit dat er gerapporteerd wordt over de afwijkingen t.o.v. de planning door gebruik te maken van het stoplichtenmodel. Voortgang van de doelstellingen en prestaties wordt uitgedrukt in kleur:

- Groen = doelstelling/prestatie verloopt conform verwachting
- Oranje = doelstelling/prestatie bijstellen om realisatie te halen, inclusief toelichting
- Rood = doelstelling/prestatie wordt niet gehaald, inclusief toelichting

Elk programma heeft de volgende structuur. Als eerste is de algemene voortgang inhoudelijk toegelicht. Bij het kopje Wat willen we bereiken? en Wat gaan we daarvoor doen? is de voortgang per doelstelling of prestatie gerapporteerd met het stoplichtenmodel en waar nodig toegelicht. Opvolgende zijn de ontwikkelingen en onzekerheden beschreven die van invloed kunnen zijn op de realisatie van deze doelstellingen en prestaties. Cijfermatige inzage is weergegeven met het financieel overzicht en als laatste is de specificatie besluitvorming beschreven. Indien aanwezig zijn de financiële mutaties beschreven. Dit betreffen de volgende categorieën van financiële mutaties:

Categorie	Toelichting
Voorstellen aan PS	Deze vragen een beleidsafweging en daarmee een besluit van PS. De voorstellen zijn in het statenvoorstel ook expliciet benoemd.
Eerdere besluitvorming	Besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden. Met het vaststellen van deze bestuursrapportage worden hieruit voortvloeiende mutaties verwerkt. Onder deze categorie zijn ook die zaken opgenomen waarover PS in een eerder stadium middels een statenmededeling geïnformeerd zijn.
Overhevelingsverzoeken	Middelen worden meegenomen naar het opvolgende kalenderjaren. Deze vloeien voort uit PS-moties, meerjarige uitgavenkaders, co-financiering, subsidieverplichtingen, of middelen uit bestuursperiode 2015-2019.
(Her-) planning van reserves	Bijstellingen van lasten en bijbehorende onttrekking uit de bestemmingsreserve die voortvloeien uit afwijkingen van de raming 2019. Inclusief effecten lagere vaststelling subsidies die leiden tot storting in bestemmingsreserve.
Administratief technische bijstellingen	Beleidsarme mutaties, inclusief effecten lagere vaststelling subsidies tgv begrotingsvrije ruimte of verhoging van lasten waarvoor dekking is voorzien door derden: - DU uitkering - Specifieke uitkering - Bijdragen van derden
(her-) planning investeringskredieten	Als onderdeel van de bestuursrapportage wordt er een nieuwe investeringsplanning afgegeven en ter vaststelling voorgelegd aan PS. Hierin worden zowel herplanning van bestaande investeringen voorgelegd als nieuwe investeringskredieten.

Algemeen beeld

De centrale doelstelling van de deze rapportage is het afgeven van een reële prognose van de te verwachten realisatie per einde 2020. Over alle programma's heen kunnen we stellen dat op gebied van uitvoering het grootste gedeelte op koers ligt. Van de 108 doelstellingen, resultaten/prestaties en bijbehorende indicatoren loopt ruim 80 procent volgens planning.

Daarentegen zijn we pas enkele maanden onderweg in 2020 en is de impact van de stikstofcrisis en COVID-19 nog lastig te duiden. Er wordt momenteel gewerkt aan de uitwerking aanpak stikstof. PS wordt hierover apart geïnformeerd. Ook worden de gevolgen van de corona –crisis nauwlettend in de gaten gehouden. Alleen zijn hier de consequenties nog niet volledig duidelijk. Waar nodig en mogelijk zullen we maatregelen treffen en periodiek PS hierover informeren. Ook als dit consequenties heeft voor de begroting wordt hierover gecommuniceerd.

Financieel beeld

In de onderstaande tabel is het totaal financieel beeld van alle mutaties in deze bestuursrapportage opgenomen.

Bedragen in € 1 mln	2020	2021	2022	2023	2020 - 2023	2024
Bijstellingen	12,2	-0,7	0,1	-0,7	10,9	1,9

Dit resultaat is inclusief de verwerking van het netto jaarrekeningresultaat van € 9,3 mln.
Wij stellen voor het financieel resultaat voor de periode 2020-2023 in lijn met het voorstel in de Perspectiefnota toe te voegen aan de knelpuntenbuffer en het resultaat voor 2024 aan de vrije begrotingsruimte in dat jaar.
Het beeld van de begrotingsruimte komt er dan als volgt uit te zien:

Bedragen x € 1 mln	2020 - 2023	2024
Stand na PPN		
Knelpuntenbuffer	31,2	
Vrije begrotingsruimte		41,5
Bijstelling bestuursrapportage	10,9	1,9
Na bestuursrapportage		
Knelpuntenbuffer	42,1	
Vrije begrotingsruimte		43,4

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

De veranderkracht op de grote transitieopgaven moet mede komen vanuit de samenwerkende overheden Schakelkracht, veerkracht en slagkracht van het openbaar bestuur zijn essentiële eigenschappen. Een kwalitatief goed en goed samenwerkend openbaar bestuur is cruciaal en een randvoorwaarde om op een goede manier deze grote maatschappelijke opgaven op te pakken. Een openbaar bestuur dat effectief is ingericht, dat niet alleen onderling optimaal samenwerkt maar ook samenwerkt met uiteenlopende actoren in de samenleving (triple helix en burgers). Het programma Kwaliteit Openbaar bestuur ligt op koers. Begin 2020 is de bestuursopdracht Veiligheid afgerond. Deze ligt ter besluitvorming voor bij PS. Voor Interbestuurlijk toezicht is begin van dit jaar een nieuw toezicht kader 2020-2023 geformuleerd en vastgesteld met een daarbij horende Uitvoeringsprogramma voor 2020. Het aangenomen initiatiefvoorstel Kind en democratie wordt momenteel uitgewerkt in een voorstel en aanpak.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en integriteit

Indicator:

- **Bevorderen van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en integriteit**

In de te formuleren bestuursopdracht, die uiterlijk maart 2020 in Provinciale Staten wordt besproken, wordt nader uitgewerkt welke activiteiten we gaan inzetten om bij te dragen aan de doelstellingen zoals die zijn vervat in het bestuursakkoord.

De bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant is begin 2020 afgerond. Op basis van de uitwerking van de bestuursopdracht worden de volgende activiteiten en indicatoren opgenomen:

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan aan de slag met activiteiten die zijn gericht op een weerbare overheid en die tegendruk kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit. We zetten in op een veiliger buitengebied. We stimuleren kennis en onderzoek op het gebied van ondermijnende criminaliteit.

- We stellen een integraal verbeterplan op, gericht op weerbaarheid, veiligheid en integriteit van de provinciale organisatie.
- Er wordt in 2020 een Platform Veilig Ondernemen (PVO) opgericht.
- Er wordt een plan van aanpak opgesteld over de wijze waarop SSiB stapsgewijs verder kan worden geprofessionaliseerd.
- Er wordt een Centrum voor Ondermijningsstudies opgericht, samen met gemeente Tilburg, het Landelijk Strategisch Beraad Ondermijning en Taskforce-RIEC Brabant Zeeland.

Indicatoren:

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal provinciale collega's die de cursus 'Vergroting weerbaarheid' hebben gevolgd	100	100	100	
Gemeenten waarmee gesprekken zijn gevoerd ter stimulering fitheid tegen ondermijning	15	15	15	15
Ondersteuning pilotgemeenten in integrale aanpak van kwetsbare vakantieparken	6			

Pilots SSiB op het gebied van innovatie en informatie gestuurd handhaven	3

Een toekomstbestendig openbaar bestuur

Indicatoren:

- Burgers zijn meer betrokken bij beleidsontwikkeling en –uitvoering
- De kwaliteit van het openbaar bestuur bevorderen we via interbestuurlijke samenwerking in Brabant

Wat gaan we daarvoor doen?

Burgers zijn meer betrokken bij beleidsontwikkeling en -uitvoering

- We verkennen samen met Vereniging Brabantse Gemeenten (VBG) en gemeenten waarmee een krachtig Brabants openbaar bestuur, dat als één overheid functioneert, het beste is gediend. We onderzoeken ook wat hiervoor nodig is in het eigen functioneren van de provincie.
- We continueren de thema-onderzoeken, we blijven het onderwerp kwaliteit openbaar bestuur agenderen, we blijven klankborden en inspireren en we blijven gemeenten indien nodig ondersteunen. We investeren in de kwaliteit van onze netwerken en zorgen voor een doorontwikkeling van de ontwikkeldagen en gezamenlijke regionale agenda's.
- We ondersteunen herindelingsinitiatieven conform het nieuwe landelijke beleidskader voor krachtige gemeenten.
- We werken aan een (nog) nauwere samenwerking binnen BrabantStad en intensiveren eveneens de samenwerking met de M7 (M7=Middelgrote gemeenten: Oss, Meijerijstad, Roosendaal, Bergen op Zoom, Oosterhout, Waalwijk en Uden). We betrekken onze burgers meer bij onze beleidsvorming en onderzoeken op welke manier we dat kunnen doen. Zoals bijvoorbeeld internetconsultaties en de mogelijkheden van het Right to Challenge.

Indicator: We kiezen voor een lerende aanpak. In 2020 voeren we tenminste drie experimenten met verschillende vormen van participatie uit bij geplande beleidsvormingsprocessen.

Opkomst verkiezingen in Noord-Brabant
Verplichte indicator: De opkomstcijfers in Noord-Brabant van verkiezingen voor de Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden: weergegeven in % kiezers/stemgerechtigden.
Geen verkiezingsjaar dus dit jaar niet van toepassing

NVT, dit jaar vinden er geen verkiezingen plaats

Gemeenten, waterschappen, GR-en voeren hun wettelijke taken conform de wet uit

Indicator:

- **Ons toezicht draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van het openbaar bestuur**

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeenten, waterschappen, GR-en voeren hun wettelijke taken conform de wet uit
We houden zicht op de kwaliteit van naleving van wettelijke medebewindstaken door alle Brabantse gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen op de gebieden Archief- en informatiebeheer, Financiën, Huisvesting vergunninghouders, Omgevingsrecht. Daarnaast streven wij er de komende jaren naar de impact van ons toezicht te vergroten door nog meer de dialoog met de toezichtontvangers aan te gaan met als doel een sterker lerend effect te bewerkstelligen.

- we beoordelen de (beleids-)documenten die de toezichtontvangers verplicht zijn op te stellen;
- we voeren voortgangsgesprekken met toezichtontvangers, waarin we mogelijke risico's en best practices bespreken;
- we doen onderzoek naar maatschappelijk relevante toezichtthema's;
- we houden regiobijeenkomsten per toezichtgebied over relevante onderwerpen om kennisdeling tussen gemeenten te stimuleren.

Indicatoren:

- Aantal toezichtontvangers dat door ons op een of meer toezichtgebieden wordt beoordeeld (105)
- Aantal toezichtontvangers waarmee minstens één voortgangsgesprek gevoerd is (65)
- Aantal georganiseerde regiobijeenkomsten (4)
- Aantal uitgevoerde thema-onderzoeken (2)

Verplichte indicator: Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht (0)

Ontwikkelingen en onzekerheden

De huidige politieke ontwikkelingen kunnen leiden tot gewijzigde inzichten ten aanzien van het betrekken van burgers bij beleidsontwikkeling en -uitvoering en interbestuurlijke samenwerking.

Financieel overzicht

01 **Bestuur en veiligheid**			
Bedragen x € 1.000	**Begroting**	**Wijziging**	**Begroting**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	19.284	1.624	20.909
Baten	2	125	127
Saldo baten en lasten	**-19.282**	**-1.499**	**-20.782**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 01 Bestuur en veiligheid

Voorstellen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
IPO Congres 2020	De provincie Noord-Brabant is gastheer voor het organiseren van het IPO Congres in maart 2021. De extra kosten in 2020, voor o.a. de locatie en excursies, voor onze provincie worden ingeschat op €60.000. Ter dekking van deze kosten wordt beroep gedaan op de knelpunten buffer.	L	60.000					
Totaal voorstellen		L	60.000	0	0	0	0	0
		B	0	0	0	0	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant	Middels Statenvoorstel **PS 14/20A** is € 12,5 mln beschikbaar gesteld voor de realisatie van de bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant. De dekking komt uit de stelpost van de bestuursakkoordmiddelen voor Bestuur en Veiligheid.	L	-	3.574.000	3.700.000	3.770.000	-	-
Totaal eerdere besluitvorming		L	-	3.574.000	3.700.000	3.770.000	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Overheveling Brabantstad	De administratie voor het samenwerkingsverband Brabantstad wordt gevoerd door Provincie Noord-Brabant. De middelen worden door de partners ingelegd en zijn bestemd voor dit samenwerkingsverband. Resterende middelen ad € 89.478 worden overgeheveld naar 2020.	L	89.478	-	-	-	-	-
Overheveling Veiligheid	Bij het Bestuursakkoord 2019-2023 Kiezen voor Kwaliteit is € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor het uitwerken en opstarten van beleid voor veiligheid (veilig en weerbaar Brabant) in 2019 en 2020. De resterende middelen uit 2019 worden betrokken bij de uitvoering in 2020 op basis van de uitwerking bestuursopdracht 'Veilig en weerbaar Brabant'.	L	235.398	-	-	-	-	-
Overheveling samenwerkingsverband Vlaams Nederlandse Delta	De administratie voor het samenwerkingsverband Vlaams Nederlandse Delta wordt gevoerd door Provincie Noord-Brabant. De middelen worden door de zes partners ingelegd en zijn bestemd voor dit samenwerkingsverband. Voorgesteld wordt om de resterende middelen ad € 127.390 over te hevelen naar 2020.	L	127.390	-	-	-	-	-
	Totaal overhevelingen	L	452.266	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Samenwerkingsverband Vlaams Nederlandse Delta	De administratie voor het samenwerkingsverband Vlaams Nederlandse Delta wordt gevoerd door Provincie Noord-Brabant. De middelen worden door de zes partners ingelegd en zijn bestemd voor dit samenwerkingsverband. Bijstelling van het budget op basis van de te ontvangen bijdragen.	L	125.000					
		B	125.000					
Uitvoering SSIB-taken bij Veiligheid	Vanaf 2020 wordt de uitvoering van SSIB opgenomen onder de taken van programma Bestuur en Veiligheid.	L	198.500	198.500	198.500	198.500	198.500	198.500
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	788.609					
Totaal administratieve bijstellingen		L	1.112.109	198.500	198.500	198.500	198.500	198.500
		B	125.000	-	-	-	-	-
Totaal bijstellingen programma 01 Bestuur en veiligheid		L	**1.624.375**	**3.772.500**	**3.898.500**	**3.968.500**	**198.500**	**198.500**
		B	**125.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Programma 2 Ruimte en wonen

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

De implementatie van de Omgevingswet is op stoom. De werkprocessen worden kritisch tegen het licht gehouden en aangepast aan de ambities uit de wet. De Omgevingsverordening is in ontwikkeling en wordt eind van het jaar aan Provinciale Staten aangeboden. De gedachte en werkwijze uit de omgevingsvisie werkt door in de omgevingsverordening maar ook in ons dagelijks handelen. We streven naar excellent maatwerk in de uitvoering van onze ruimtelijke afwegingen om zo kwaliteit van de leefomgeving voor alle Brabanders te verbeteren. Veel van onze opgaven worden regionaal afgestemd.
We zien een grote woningbouwopgave om aan de vraag te blijven voldoen. Dit zowel kwantitatief als kwalitatief. De inzet op het terugdringen van het woningbouwtekort en leegstand is verwerkt in de bestuursopdracht. Hierin is tevens de ambitie opgenomen te participeren in stedelijke transformaties. Via het actieprogramma woonvormen is aandacht voor de diversiteit in de vraag naar woonvormen.
De aanpak werklocaties is een voorzetting van de succesvolle aanpak van afgelopen jaren. Wel zijn er naar aanleiding van het bestuursakkoord accenten gelegd zoals bijvoorbeeld de verduurzaming van bedrijventerreinen.
We werken aan bovenstaande opgaven door richting te geven, beweging te stimuleren en mogelijk te maken. Richting geven door goed onderbouwde data/monitoring en een overtuigende visie. Beweging stimuleren door te experimenten en kennis te delen. En mogelijk maken door risicodragend te investeren en/of via planologie maatwerk te leveren.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren en realiseren van omgevingskwaliteit en innovatie in gebiedstransformaties langs de lijnen richting geven, beweging stimuleren en mogelijk maken.

Indicatoren:

- **Participeren in ruimtelijke ontwikkelingen.**

Vanuit een integrale, gebiedsgerichte benadering – ‘diep, breed en rond’ – participeren we in wisselende rollen (‘richting geven’, ‘beweging stimuleren’, ‘mogelijk maken’) in ruimtelijke ontwikkelingen

- **Participeren stedelijke transformatieopgaven.**

10 à 12 samenwerkingsovereenkomsten in gebieden met een stedelijke transformatieopgave, die bijdragen aan verbetering van de omgevingskwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanpak Leegstand

Begeleiden en beoordelen initiatieven met ruimtelijke impact

Bijdragen aan de verstedelijkingsopgaven

Implementatie van de Omgevingswet

Participeren in een integrale, gebiedsgerichte benadering.

Bijdragen aan het versnellen van de woningbouw, vraaggericht en met oog voor zorgvuldig ruimtegebruik.

Indicatoren:

- **Verhogen woningvoorraad**

Om in de behoefte aan nieuwe woonruimte te voorzien worden de eerstkomende vijf jaar (2019 t/m 2023) 50 duizend woningen aan de voorraad toegevoegd.

- **Binnenstedelijke inpassing nieuwe woonruimte.**

Toevoegen van nieuwe woonruimte vindt zo veel mogelijk plaats op binnenstedelijke (transformatie)locaties of in leegstaand vastgoed. We bestendigen de lijn van de afgelopen jaren, waarin steeds zo'n 70% van de woningbouw in Brabant op binnenstedelijke locaties is gerealiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actuele informatie over stand van Wonen is beschikbaar

Afspraken en agenda Wonen opgesteld

Stimuleren ontwikkeling nieuwe woonvormen

Stimuleren van voldoende planaanbod

Zorgen voor kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige werklocaties

Indicatoren:

- **Ontwikkeling van werklocaties**

Vraaggerichte ontwikkeling van hoogwaardige en toekomstbestendige werklocaties vanuit de regionale afspraken en samenwerking.

- **Verduurzamen werklocaties**

10 verduurzaamde werklocaties waar maatregelen zijn genomen betreffende de energietransitie en klimaatadaptatie opgaven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiding bedrijven en campusontwikkeling

Kennisontwikkeling en informatievoorziening

Regie en programmering

Ontwikkelingen en onzekerheden

Wij voorzien dat door de Corona-crisis en de Stikstof-crisis de beoogde prestaties en de uitvoering van geplande werkzaamheden vertraging zullen oplopen. Processen van samenwerken en realiseren zijn op een andere manier ingericht, zodat toch sprake is van voortgang. Hoe onzeker de ontwikkelingen ook zijn!

Financieel overzicht

02 **Ruimte en wonen**			
Bedragen x € 1.000	**Begroting**	**Wijziging**	**Begroting**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	22.137	2.990	25.127
Baten	520		520
Saldo baten en lasten	**-21.617**	**-2.990**	**-24.607**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 02 Ruimte en wonen								
Eerdere besluitvorming								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/ B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Inzet BA middelen bestuursopdracht terugdringen woningtekort en leegstand	Betreft overheveling van restant bestuursakkoordmiddelen Ruimtelijke ontwikkeling Brainport Oost (€ 1 mln) en Wonen en Leegstand (€ 0,4 mln) t.b.v. inzet voor uitvoering bestuursopdracht Terugdringen Woningtekort en leegstand (zie Statenvoorstel **PS 18/20**).	L	-	1.463.516	1.463.516	1.463.516	-	-
Aanvullende middelen GOL	Voor de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) zijn aanvullende middelen nodig. Hierover zijn de Staten reeds geïnformeerd via een statenmededeling. De financiële consequenties worden hier formeel voorgelegd. € 150.000 wordt gedekt door reeds op de meerjarige begroting geraamde middelen en € 7.340.000 wordt gedekt uit bestaande middelen uit reserves. Het dekkingsvoorstel legt geen beslag op de vrije begrotingsruimte en past binnen de bestaande programmabegroting.	L	-	-	7.490.000	-	-	-
	Totaal eerdere besluitvorming	L	-	1.463.516	8.953.516	1.463.516	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Herinzet middelen project Veghelse Mozaïek	Voor de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit Brainport Oost is eerder, met de inzet van bestuursakkoordmiddelen, een subsidieregeling opengesteld geweest. Een deel van de beschikbaar gestelde middelen voor project Veghelse Mozaïek waren eerder voorzien via subsidie te worden ingezet. Dit bleek niet volledig realiseerbaar. De inzet zal alsnog plaatsvinden in hetzelfde gebied en in samenhang met infraproject N279Z.	L	1.371.549	-	-	-	-	-
Inzet Rijksbijdrage Flexwonen	Betreft de inzet van de ontvangen Rijksbijdrage voor Flexwonen.	L	125.000	125.000	-	-	-	-
Herplannen middelen GOL	Voor de realisatie van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) zijn door de Staten middelen ter beschikking gesteld. De overschrijding op het budget van 2019 wordt in mindering gebracht op de jaarschijf 2020.	L	-215.503					
	Totaal overhevelingen	L	1.281.046	125.000	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	1.709.225					
	Totaal administratief technische bijstellingen	L	1.709.225	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-
	Totaal bijstellingen programma 02 Ruimte en wonen	L	**2.990.271**	**1.588.516**	**8.953.516**	**1.463.516**	**-**	**-**
		B	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Programma 3 Water en bodem

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Ook in 2020 werken we aan schoon, voldoende en veilig water en aan een vitale bodem als bouwstenen voor een duurzame leefomgeving. We zijn voortvarend aan de slag met de uitwerking van de Bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant'. Tegelijkertijd geven we de Visie Klimaatadaptatie vorm en bereiden we het regionale programma Water en Bodem voor dat eind 2020 de inspraak in gaat als tussenstap naar vaststelling eind 2021.
De opgaven liggen grotendeels op schema. Voor klimaatadaptatie leveren we dit jaar de provinciale stresstest op en gaan we onverminderd door met het uitvoeren van projecten. De droogtes van de afgelopen jaren en het natte voorjaar van dit jaar laten zien dat het weer blijvend meer extremen laat zien. Samen met het rijk, waterschappen en andere partners geven we de rivierverruimingsprojecten vorm zodat alle primaire dijkvakken in 2050 voldoen aan de geldende veiligheidsnormen. De projecten Meanderende Maas en Oeffelt bevinden zich in de planstudiefase, de uitkomsten van de verkenningsfase zijn enthousiast ontvangen.
Door onder andere de complexiteit van de gebiedsprocessen en de moeizame grondverwerving loopt de realisatie achter en zullen de prestaties voor 2021, afgesproken in de Samenwerkingsovereenkomst tot Uitvoering Waterdoelen (STUW) niet geheel gerealiseerd worden. Daarom hebben we met de waterschappen in het Addendum STUW afgesproken om medio 2020 op basis van de totale opgave tot en met 2027 een besluit te nemen over het vervolg van de uitvoering.
Daarnaast neemt de provincie de verdere uitwerking van waterbeschikbaarheid mee in de gebiedsgerichte uitwerking van Deltaplan Hoge Zandgronden en de bestuursopdracht verdrogingsbestrijding. De waterschappen hebben een grote rol in het opstellen van nieuwe gebiedsafspraken via onder andere GGOR-gebiedsprocessen. De provincie volgt deze voortgang.
Een Vitale Bodem in de vorm van een goede bodemstructuur is een basisvoorwaarde voor agrarische productie, waterhuishouding (tekort en teveel) en waterkwaliteit. Met de Bestuursopdracht uit de vorige bestuursperiode zijn de eerste stappen gezet naar verbetering van de bodem. In 2020 gaan we hier op verder en dragen daardoor bij aan de verdrogingsopgave en laten we de aanpak landen in het regionale programma Water en Bodem.

Wat willen we bereiken?

Klimaatproof Brabant. Realiseren van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting en bijbehorend gebruik

Indicator:

- **Mate waarin gebieden klimaatbestendig en waterrobuust zijn ingericht (100% in 2050).**

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwording, samenwerking en verankering ‘klimaatbestendig handelen’

Indicator	2020	2021	2022	2023
Voortgang beleidsmatige implementatie	1 stresstest (provincie) 62 stress-testen (gemeenten) 30 dialogen (gemeenten)	1 definitief uitvoerings-programma (2022-2027) 62 dialogen (gemeenten)		1 actualisatie stresstest (provincie)

Concrete aanpak in projecten en gebieden

Indicator	2020	2021	2022	2023
Voortgang uitvoering Aantal provinciaal gecofinancierde projecten resp. aantal grote gebiedsopgaven dat is gestart (cumulatief)*	15 projecten 2 gebieden	30 projecten 3 gebieden	40 projecten 4 gebieden	50 projecten 5 gebieden

** In overleg met onze samenwerkingspartners gaan we de ambitie concretiseren; denk aan een formulering als 'in 2023 is 10.000 ha waterrobuust ingericht'. De formulering en daarbij passende methodiek is nog niet voorhanden en zal in gezamenlijkheid met o.a. de waterschappen en belanghebbenden tot stand moeten komen.*

Veilig Water. Blijven zorgen voor veiligheid door de bescherming tegen hoogwater

Indicatoren:

- **Het percentage rivierenlandschap waar sprake is van sterke dijken in combinatie met een uitbreiding van de afvoercapaciteit.**

100% van de primaire keringen voldoet aan de veiligheidsnorm in 2050 in combinatie met gerealiseerde waterstandsdaling door rivierverruimende maatregelen.

- **De regionale keringen zijn veilig (100% voldoet aan de norm).**

De wettelijke verantwoordelijkheid van de provincie ligt bij de normering voor de 280 km regionale keringen en het toezicht op de herstelmaatregelen door de uitvoerende waterschappen. De regionale keringen in de waterschap Aa en Maas en waterschap Rivierenland voldoen aan de veiligheidsnorm. Waterschap de Dommel en waterschap Brabantse Delta hebben een herstelopgave van 5,8 km resp. 21,4 km. Met beide waterschappen zijn einddata voor oplevering afgesproken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen

Indicator	2020	2021	2022	2023
Km te herstellen regionale keringen per waterschap (cumulatief) WD=Dommel, WBD= Brabantse Delta	5,8 km WD 5,3 km WBD	10,6 km WBD	15,9 km WBD	21,4 km WBD (2025)

Uitvoeren Deltaprogramma Maas

Indicator	2020	2021	2022	2023
Voortgang rivierverruimingsprojecten (MIRT fase)	2 verkenning (Lob van Gennep en Alem)	1 planstudie (Meanderende Maas) 1 uitvoering (Oeffelt)	2 uitvoering (Meanderende Maas en Oeffelt)	2 uitvoering (Meanderende Maas en Oeffelt)

	2 planstudies (Meanderende Maas en Oeffelt) 1 uitvoering (verlengen brug Alphen)			

De verkenningsfase Lob van Gennep is april 2019 gestart, nadat het onderdeel dijkversterking is opgenomen in het HWBP.
De planuitwerkingsfase Oeffelt is vertraagd gestart, na dichtleggen van het tekort door rijk en provincies. Het tekort was ontstaan als gevolg van lager uitvallen van de bijdrage uit vermeden kosten dijkversterking HWBP.
Het voorkeursalternatief Meanderende Maas is eind 2019 vastgesteld door de stuurgroep, met 100% zicht op dekking. De planuitwerkingsfase Meanderende Maas kan medio 2020 formeel worden gestart, na vaststelling van de interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas.
De verkenningsfase Alem (voorheen onderdeel van Maasoeverpark) kon in 2019 niet worden gestart vanwege onvoldoende zicht op financiering als gevolg van lager uitvallen van de bijdrage uit vermeden kosten dijkversterking HWBP. Deze maatregel zal worden afgewogen in het Integraal Riviermanagement overleg (rijk en regio). De bijdrage die de provincie heeft toegezegd blijft in afwachting van de uitkomst (2022) gereserveerd staan.
De indicatoren zullen hierop worden aangepast.

Voldoende Water. Zorgen voor voldoende grond- en oppervlaktewater (voorkomen van overlast en tekorten)

Indicatoren:

- **Zoet water: Waterbeschikbaarheid is conform geldende gebiedsafspraken (einddata af te spreken in individuele gebiedsafspraken)**
- **Diep grondwater: Grondwaterstand en stijghoogte in de grondwaterlichamen voldoet aan de norm (uiterlijk 2027 moeten beide grondwaterlichamen voldoen, 1 voldoet momenteel niet).**
- **Ondiep grondwater: Areaal natte natuurparels dat niet langer verdroogd is (uiterlijk 2027 is 36.000 ha NNP niet langer verdroogd).**
- **Het Brabants grondgebied voldoet aan de norm voor regionale wateroverlast (elke 6 jaar worden de inspanningen gekwantificeerd).**

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdrogingsaanpak natte natuurparels

Indicator	2020	2021	2022	2023
Hectares natte natuurparel waarin maatregelen zijn getroffen (cumulatief)	500 ha	1.600 ha	2.000 ha + (*)	4.100 ha + (*)

(*) Voor de periode 2022-2027 moeten deze nog worden vastgelegd. Dit is exclusief de hectares die buiten de natuurgebieden nodig zijn – zie daarvoor doelstelling Vitale Bodem.

Door de complexiteit van de gebiedsprocessen en de moeizame grondverwerving loopt de realisatie achter en zullen de prestaties voor 2021 vrijwel niet gerealiseerd worden. Tegelijkertijd zijn er wel meer projecten in voorbereiding genomen. Met de waterschappen hebben we in het Addendum STUW afgesproken om medio 2020 op basis van de totale opgave t/m 2027 een besluit te nemen over het vervolg van de uitvoering.

Watersysteem voldoet aan normen voor regionale wateroverlast

Indicator	2020	2021	2022	2023
Hectares gerealiseerde waterberging (cumulatief)	95 ha	200 ha	(*)	(*)

(*) Voor de periode 2022-2027 moeten hierover nog concrete afspraken worden gemaakt met de waterschappen.

Schoon Water. Herstellen van de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater tot tenminste het basisniveau

Indicatoren:

- **Alle oppervlaktewaterlichamen in Brabant voldoen aan alle waterkwaliteitseisen conform de Kaderrichtlijn Water in 2027.**
- **Het grondwater in de drinkwaterbronnen in Brabant blijft van goede kwaliteit.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Schoon grondwater

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
Uitvoeren maatregelen ihkv 6e Nitraatactie-programma (minder emissies en beter bodembeheer)	% landbouwgrond in 8 grondwaterbeschermings-gebieden dat deelneemt aantal grondwater-beschermingsgebieden waar aan norm wordt voldaan	80% 4 voldoen	80% 8 voldoen	(*)	(*)

(*) Voor de periode 2022-2027 moeten deze nog worden vastgelegd.

Schoon oppervlaktewater

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
Inrichtingsmaatregelen Kaderrichtlijn water door waterschappen	Beek- en kreekherstel Vispassages	50 km 35 stuks	95 km 50 stuks	(*)	(*)

Door de complexiteit van de gebiedsprocessen en de moeizame grondverwerving loopt de realisatie achter en zullen de prestaties voor2020- 2021 niet geheel gerealiseerd worden. Tegelijkertijd zijn er

wel meer projecten in voorbereiding genomen. Met de waterschappen hebben we in het Addendum STUW afgesproken om medio 2020 op basis van de totale opgave t/m 2027 een besluit te nemen over het vervolg van de uitvoering.

Vitale Bodem. Herstellen van de vitaliteit van de bodem

Indicator:

- **De mate waarin de Brabantse landbouwbodem vitaal is.**

Bodemvitaliteit is een samengestelde indicator:

- de mate waarin gronden een goed waterinfiltrerend en -vasthoudend vermogen hebben;
- de mate waarin mineralen worden gebonden en afgegeven en
- de mate waarin sprake is van een gezond bodemleven.

Streven is 100% in 2050, gekoppeld aan klimaatadaptieve inrichting en gebruik.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bodemverbeterings-maatregelen in grote gebieden

Indicator	2020	2021	2022	2023
Op 10.000 ha landbouwgrond zijn bodemverbeteringsmaatregelen getroffen (cumulatief)	500 ha	2.000 ha	5.000 ha	10.000 ha

In afwachting van de uitwerking Bestuursopdracht Verdroging en gekoppeld daaraan de gebieden waar verbetering waterkwaliteit en verdrogingsaanpak prioriteit verdient, zijn er nog geen nieuwe projecten gericht op herstel van de bodem gerealiseerd.

Organiseren bodemnetwerk Brabant

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal deelnemers aan bijeenkomsten kennisoverdracht	100	100	100	100

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Realisatie van de prestatieafspraken met de waterschappen 2016-2021 (Samenwerkingsovereenkomst tot Uitvoering Waterdoelen) blijft achter, terwijl er ook in de periode 2022-2027 nog veel werk moet worden verzet.
- De aanpak van verdroogde natuur, binnen en juist ook buiten de natuurgebieden, vraagt een nieuwe werkwijze waarbij de cofinanciering door derden, een onderschatting van de kosten en het niet grootschalig genoeg opgezet krijgen, onzekerheden zijn.
- Op langere termijn zal het Volkerak-Zoommeer verzilten, maar zolang het rijk hierover geen duidelijk tijdpad geeft en niet voldoende middelen reserveert, is het aan het rijk om hierin initiatief te nemen. Afgesproken is met het rijk dat provincie Noord-Brabant als voorzitter van het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta een trekkende rol heeft voor een gebiedsproces rondom het Volkerak-Zoommeer.

Nadere informatie over financiële risico's en risicomanagement staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financieel overzicht

03 **Water en Bodem**			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	46.070	5.165	51.235
baten	5.213	230	5.444
Saldo baten en lasten	**-40.857**	**-4.935**	**-45.791**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 03 Water en bodem								
Eerdere besluitvorming programma 03 Water en Bodem								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/ B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Aanvullende middelen GOL	Voor de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) zijn aanvullende middelen nodig. Hierover zijn de Staten reeds geïnformeerd via een statenmededeling. De financiële consequenties worden hier formeel voorgelegd. € 150.000 wordt gedekt door reeds op de meerjarige begroting geraamde middelen en € 7.340.000 wordt gedekt uit bestaande middelen uit reserves. Het dekkingsvoorstel legt geen beslag op de vrije begrotingsruimte en past binnen de bestaande programmabegroting.	L	-150.000	-	-	-	-	-
Totaal eerdere besluitvorming		L	-150.000	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-
Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/ B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Samenwerkingsovereen komst Waterpoort	Met betrekking tot de Samenwerkingsovereenkomst Waterpoort wordt jaarlijks het saldo van de bijdragen van de partners en werkelijke uitgaven overgeheveld naar het volgende jaar.	L	41.382	-	-	-	-	-
Vitale bodem	In 2019 is de subsidieparagraaf Vitale Bodem van de subsidieregeling 'Elfde wijzigingsregeling Subsidieregeling provinciaal milieu- en waterplan Noord-Brabant' opengesteld. Deze loopt nog tot en met 2 juni 2020.	L	176.736	-	-	-	-	-

Tweede bestuursovereenkomst Water	Om de doelen vanuit het Kaderrichtlijn Water te behalen hebben wij aan de waterschappen subsidies verleend ten behoeve van met name het herstel van Natte Natuurparels en beekherstel. Deze subsidies dragen bij aan de doelstellingen van STUW 2016-2021. In 2019 hebben wij de hieraan gerelateerde subsidies moeten vaststellen. De prestaties uit de subsidiebeschikkingen aan waterschap Brabantse Delta en waterschap De Dommel zijn nog niet allemaal geleverd, maar deze prestaties zijn wel nodig om de doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water te realiseren. Om de niet-geleverde prestaties alsnog te realiseren is het nodig om het voordelig afwikkelingsverschil als gevolg van de subsidievaststelling beschikbaar te houden voor de uitvoering van deze projecten.	L	4.783.093	-	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L	5.001.211	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves

Onderwerp	**Toelichting**	**L/ B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Herplannen reserve Bodem - onderdeel Vitale bodem	Herplanning reserve 'Bodem' naar aanleiding van de jaarrekening 2019 - onderdeel Bodem.	L	293.815	-	-	-	-	-
Herplannen reserve PMWP Deltaprogramma	Actualisatie meerjarenplanning reserve 'Provinciaal Milieu en Waterplan: Deltaprogramma'.	L	-567.943	-7.321.809	3.471.565	-11.812.000	19.851.040	-
		B	124.040	-	-	-	-	-
Herplannen reserves nav onderbesteding 2019	Dit betreft de ambitiegelden PMWP , die nodig zijn voor de realisering van de doelen uit het PMWP. De restant middelen van 2019 schuiven we door naar 2020. Met betrekking tot de post 0002659 (Ecodorp Boekel): de 600.000 euro is voor de afdekking van het risico voor de helft van de verstrekken hypotheek aan Ecodorp Boekel. De planning was om de hypotheek in 2019 te verstrekken, dit is doorgeschoven naar 2020.	L	100.000	58.097	-	-	-	-
Reserve PMWP Algemeen - onderdeel Water	Actualisatie reserve 'Provinciaal Milieu en Waterplan: Algemeen' o.b.v. de meest actuele ramingen.	L	-745.682	2.669.109	406.123	15.570	-	-
		B	3.000	-	-	-	-	-
Totaal herplanning reserves		L	– 919.810	-4.594.603	3.877.688	-11.796.430	19.851.040	-
		B	127.040	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
SOK Waterpoort 2020-2023	Verwerking financiële consequenties afsluiten samenwerkingsovereenkomst Waterpoort 2020-2023.	B	100.000	100.000	100.000	100.000	-	-
		L	200.000	200.000	200.000	200.000	-	-
Programmabureau Maas (KRW/DHZ)	Bijstelling begroting naar aanleiding van de vaststelling van de begroting 2020 van het programmabureau stroomgebied Maas.	L	-9.050					
		B	3.450					
Actualisatie NNB	De grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) laten zich moeilijk ramen. Bij deze wijziging wordt op basis van de meest recente grondmutaties de ramingen bijgesteld. Afgesproken is bij het addendum grondnota PS29/16A dat bij de Bestuursrapportages de wijziging op de begroting wordt opgenomen. Daarnaast verleent GS op basis van de uitvoeringsovereenkomst artikel 2.opdracht aan de GOB tot het verstrekken van subsidies op grond van de subsidieregeling . Voor het uitvoeren van de opdracht, van de subsidieregeling stelt de Provincie het bedrag van de Subsidieplafonds vast en worden de gelden in tranches beschikbaar op basis van het door het GOB BV aangegeven betalingsritme en een nader gemotiveerde liquiditeitsbehoefte verleent. Dit als gevolg van de aanpassingen bij Groen Ontwikkelfonds Brabant naar aanleiding van Uitspraak Raad van State.	L	480.392	480.392	480.392	-	-	-
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	561.957					
Totaal administratief technische bijstellingen		L	1.233.299	680.392	680.392	200.000	-	-
		B	103.450	100.000	100.000	100.000	-	-
Totaal bijstellingen programma 03 Water en bodem		L	**5.164.700**	**-3.914.211**	**4.558.080**	**-11.596.430**	**19.851.040**	**-**
		B	**230.490**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**-**	**-**

Programma 4 Natuur en milieu

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

De opgaven waar we aan werken liggen grotendeels op schema. Er zijn begin dit jaar een aantal belangrijke besluiten genomen. Daarmee is er op veel fronten duidelijkheid over wat ons te doen staat. En ligt de nadruk van het programma, nog meer dan vorig jaar, op de uitvoering van het beleid.
Er is besloten langs welke lijnen we de versnelling van de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant en de EVZ's gaan inzetten. Met de waterschappen Aa & Maas, De Dommel en Brabantse Delta en met Brabants Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zijn begin dit jaar overeenkomsten gesloten over het in een hoger tempo aanleggen van nieuwe natuur. Ze hebben daarbij aangegeven in welke gebieden zij de natuurrealisatie - en in combinatie daarmee het herstel van het watersysteem - op zich nemen. In totaal gaat het om 76 gebieden. Door alle partijen is een begrotingssubsidie aangevraagd waarmee zij ook extra personele inzet kunnen gaan organiseren.
De Brabantse Bossenstrategie is vastgesteld. Er is een start gemaakt met het maken van een uitvoeringsstrategie en het zoeken van de daarvoor benodigde financiële middelen.
Er wordt blijvend hard gewerkt aan het natuurherstel in N2000-gebieden. Zowel de grondverwerving als de uitvoering van inrichtingsmaatregelen is in volle gang. Daarnaast zijn in de afgelopen tijd het ontwerp inpassingsplan Ulvenhoutse bos en het ontwerp inpassingsplan Kempenland-West omgeving De Utrecht door GS vastgesteld. Een andere behaalde mijlpaal is de vaststelling van het inpassingsplan Natuurgebied Westelijke Langstraat door Provinciale Staten.
De doorwerking van de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof blijft actueel en kost blijvend veel tijd. Zowel de ontwikkeling van nieuw instrumentarium als de gebiedsgerichte aanpak stikstof wordt in nauwe samenhang met het natuurbeleid ontwikkeld.
GS hebben besloten om als provincie de uitvoering van de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader (Stika) binnenkort zelf te gaan doen en niet meer uit te besteden aan RVO. De aangepaste subsidieregeling wordt voor de zomer opengesteld.
Verschillende paragrafen van de Subsidieregeling natuur zijn weer opengesteld. Er is conform een aangenomen motie extra aandacht voor stadsvogels.
De Staten zijn geïnformeerd over een advies van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MArF) over het voorkomen en bestrijden van faunaschade.
Door stikstofproblematiek en door Corona staat de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving onder druk.

Wat willen we bereiken?

Realisatie van een robuust en samenhangend natuurnetwerk

Indicator:

- **In 2027 is het robuuste en samenhangende natuurnetwerk gerealiseerd.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Beheer van het Natuurnetwerk Brabant

Indicator	2020	2021	2022	2023
Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel natuurbeheer (cumulatief)	83.200	84.300	85.300	86.300

Realisatie ecologische verbindingszones

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.775	150	350	550	750	950	1.775

.

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: grondverwerving / functieverandering

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	9.600	4.000	4.700	5.400	6.500	7.600	9.600

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: inrichting

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	15.200	5.500	6.000	7.000	8.500	10.000	15.200

Herstel van de biodiversiteit

Indicatoren:

- **In 2030 is de afname van de biodiversiteit naar een positieve trend omgebogen.**
- **In 2050 hebben alle bedreigde planten en dieren in Brabant weer een geschikte leefomgeving.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Indicator	2020	2021	2022	2023
Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel agrarisch natuurbeheer (cumulatief)	3.740	3.674	3.082	3.082

Bosuitbreiding en bosomvorming

Indicator	2020	2021	2022	2023
In uitvoering genomen ha bosuitbreiding (cumulatief)	0	500	1.500	2.500

Uitvoeren herstelmaatregelen in N2000-gebieden

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal uitgevoerde maatregelen (cumulatief)	200	400	pm1	pm1

pm1: afhankelijk van de invulling van de 2e fase PAS-herstelmaatregelen

Uitvoeren inrichtingsmaatregelen in leefgebieden

Indicator	2020	2021	2022	2023
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.000	2.000	3.000	4.000

Versterking van de kwaliteit van het Brabantse landschap

Indicatoren:

- **In 2030 zijn de waardevolle cultuurhistorische landschappen in Brabant behouden en waar mogelijk versterkt.**
- **In 2050 staat Brabant met zijn TOP-landschap van oude en nieuwe landschappen in de top 5 van Europa.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen die de karakteristieke Brabantse landschappen versterken

Indicator	2020	2021	2022	2023
Gerealiseerde ha via de subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader en de subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen	15 ha	15 ha	15 ha	15 ha
Beheerde ha via de subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader	450 ha	450 ha	450 ha	450 ha

Verankering van de natuur in de samenleving

Indicator:

- **In 2022 investeren meer Brabantse burgers en ondernemers in hun groene leefomgeving.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen die de verankering van de natuur in de samenleving versterken

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
Ondernemers en burgers die investeren in hun groene leefomgeving	Aantal uitgevoerde maatregelen/initiatieven	70	70	50	pm

pm: afhankelijk van de invulling van het natuur- en landschapsbeleid in vervolg op Brabant Uitnodigend Groen

Milieu. Continue verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van de geluid-, geur- en lichthinder

Indicator:

- **Staat van de luchtkwaliteit (PM10, PM2.5, NO2) en verbetering van de ervaren geur- en andere milieubelasting per vierkante kilometer.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Beperken van geluidsoverlast voor Brabanders

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal resterende woningen met een geluidsbelasting > 60 dB met een onbekend binnenniveau of een binnenniveau > 36 dB)	5.400	5.000	4.600	4.200

Kiezen voor schone lucht in provinciale projecten

Stevige monitoring kwaliteit van de leefomgeving

Terugdringen ernst en cumulatie van milieubelasting

Indicator	2020	2021	2022	2023
Verkenning hotspots Brabant	1			

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) leveren een bijdrage aan een gezonde fysieke leefomgeving en daarmee een bijdrage aan een goed werk- en leefklimaat.

Indicator:

- **De uitvoering VTH voldoet aan de beleidskaders uit de opgaven Natuur, Water en Milieu.**

Wat gaan we daarvoor doen?

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
De vergunningverlening voldoet aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit	Er wordt geen gebruik gemaakt van de Wet dwangsom	0	0	0	0
	Er komt geen Lex silencio positivo voor	0	0	0	0
	Beschikkingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld – norm 90%	90%	90%	90%	90%

Toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitseisen	Handhavingsbeschikkingen blijven in stand na gerechtelijke toetsing	90%	90%	90%	90%

Ontwikkelingen en onzekerheden

Vooral de volgende ontwikkelingen zijn van invloed op het bereiken van de doelstellingen:
• De effecten van de Corona crisis kunnen de productiviteit en de resultaten van de omgevingsdiensten beïnvloeden. Toezichthouders worden door Veiligheidsregio's gevraagd andere taken op te pakken.
• De Raad van State heeft op 29 mei 2019 uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Deze uitspraak heeft nog steeds een behoorlijke invloed op de vergunningverlening en leidt tot oplopende wachtlijsten.
• De (fysieke) basis van de bodem, het water en de lucht is (nog) niet op orde, de belasting van de natuur door stikstof, fosfaat en bestrijdingsmiddelen is (nog) te hoog en de verbetering van de waterkwaliteit- en kwantiteit blijft (vooralsnog) achter op de planning. Hierdoor staat het bereiken van de biodiversiteitsdoelen sterk onder druk.
• De omzetting van de subsidieverlening aan het GOB naar een opdrachtverlening, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van Staten, leidt tot een groot voordelig afwikkelverschil op de subsidie dat opnieuw ingezet moet worden voor de opdrachtverstrekking.
• Dekking Bodemtaken VTH: Vanaf 2021 vallen de middelen (rijksmiddelen Doeluitkering bodem) gekoppeld aan het Bodemconvenant 2015-2020 weg. Daarmee vervalt er ook een dekking van € 600.000 voor de VTH opdracht Bodem aan de Omgevingsdiensten. Door de bevoegheidsoverdracht van bodemtaken van de provincie naar de gemeente op 01-01-2021 onder de Omgevinsgwet, was het wegvallen van de dekking geen probleem. Met het uitstellen van de Omgevingswet veranderen echter de opgedragen taken aan de omgevingsdiensten in 2021 niet, totdat de Omgevingswet in werking treedt. Maar de dekking van het Bodemconvenant vervalt wel. Hierdoor ontstaat er een dekkingsprobleem over de periode 01-01-2021 tot inwerkingtreding Omgevingswet. Op dit moment is het IPO in overleg met het Rijk om te komen tot nadere afspraken. Onduidelijk is echter wanneer dit tot resultaat zal leiden, en wat dit resultaat zal zijn.
Nadere informatie over financiële risico’s en risicomanagement staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financieel overzicht

04 **Natuur en milieu**			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	114.375	41.137	155.512
Baten	6.461	5.170	11.631
Saldo baten en lasten	**-107.914**	**-35.967**	**-143.881**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 04 Natuur en milieu								
Eerdere besluitvorming								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Capaciteit onderdeel VTH van transitie veehouderij	Het organisatiekostenbudget wordt verhoogd met € 0,7 miljoen, door inzet van eerder beschikbaar gestelde bestuursakkoordmiddelen, ten behoeve van extra capaciteit voor het onderdeel vergunningverlening, toezicht en handhaving van de transitie veehouderij (zie statenmededeling 4607461 d.d. 26 november 2019).	L	-168.000	-168.000	-168.000	-168.000	-	-
Inbesteden t.b.v. Interim Omgevingsverordering Natuurbescherming	Overzetting programmagelden naar organisatiekostenbudget ten behoeve van de inbesteding 'afhandeling verzoeken om af te wijken van bijlage 2 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant, onderdeel Natura 2000-gebieden' (conform statenmededeling van 31 maart 2020, 4671968).	L	-75.000	-112.000	-112.000	-112.000	-	-
Organisatiekosten budget en werkbudget programma Aanpak stikstof	Vanuit het knelpuntenbuffer wordt het organisatiekostenbudget met € 1,4 miljoen verhoogd en een werbudget van 1,9 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de provinciale aanpak stikstof (zie statenmededeling 4684815 d.d. 21 april 2020).	L	1.882.500	-	-	-	-	-
	Totaal eerdere besluitvorming	L	1.639.500	-280.000	-280.000	-280.000	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Overhevelingsvoorstel subsidieregeling natuur N279	Eind 2019 zijn er nog 3 aanvragen in behandeling voor de realisatie natuur subsidieregeling N279 die niet meer beschikt zijn in 2019. Hierdoor is een deel van het budget € 451.844,- van 2019 niet benut. Daarnaast is een afwikkeling van een opdracht € 64.935,75 voor waardedaling van percelen welke zijn verricht betreffende wettelijke natuurcompensatie. Voorstel is om € 516.780,= deze bedragen over te hevelen naar 2020.	L	516.780	-	-	-	-	-
Restant middelen dumpen drugsafval	Betreft (restant) Rijksmiddelen, die we in de jaren 2016 t/m 2018 hebben ontvangen voor de aanpak van drugsdumpingen. Deze middelen zijn nodig voor reeds aangegane verplichtingen, waarvoor in 2020 geen budget beschikbaar is.	L	296.988	-	-	-	-	-
Gevelsanering geluid € 144.254 overhevelen nr 2020/2021	Deze middelen, beschikbaar gesteld door Infra, zijn bedoeld om geluidmaatrgelen te treffen aan woningen langs provinciale wegen. Op het moment dat de weg wordt gereconstrueerd of groot onderhoud gepleegd, worden deze zgn. saneringswoningen gelijktijdig aangepakt. De geplande projecten in 2019 zijn doorgeschoven naar 2020/2021. De middelen dienen daarom ook te worden doorgeschoven.	L	73.200	71.054	-	-	-	-

Mer advieskosten € 99.411 overhevelen nr 2020	Jaarlijks wordt er een planning gemaakt van provinciale projecten waarvoor een Mer moet worden opgesteld en advies moet worden gevraagd aan de Mer-commissie. De kosten voor deze adviezen varieren van ca. 10.000 tot ca. 25.000 euro/advies. Procedures voor deze projecten zijn vaak lang waardoor het gewenste advies niet in het geplande jaar kan worden aangevaragd maar doorschuift. Voor deze adviezen moet het restant worden overgeheveld naar 2020.	L	99.411	-	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L	986.379	71.054	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves

Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Herbesteding van middelen N69	Herplanning van middelen reserves meerjarig zodat het totale bedrag weer sluit op 12 mln	L	-	-	-	-	1.563.043	-
Herbesteding van middelen PAS	Herplanning reserves ivm bijstelling Peelvenen en aanvraag subsidie voor Westelijke Langstraat 2020-2021	L	-5.200.000	12.400.000	-	-	-	-
Herplannen bestedingNatuur irt POP 3	POP3 bijdrage natuur betreft garantstelling vanuit PAS budget voor EU deel (2022) . LEADER openstelling voor de N69 ramen in 2020 ivm de afhandeling van aanvragen die nog ingediend zijn maar niet beschikt.	L	150.814	-	377.323	-	-	-
Biodiversiteit	Herplanning van reserve ivm evenwichtige inzet van de middelen over de jaren.	L	-	2.000.000	-	-	-	-

Versnelling NNB mbt manifestpartners	GS hebben op 27 augustus 2019 besloten (C2245742/4528305) voor drie jaar extra middelen toe te kennen voor extra capaciteit aan de zes manifestpartners voor de periode 2020-2022. Door het ondertekenen van deze overeenkomsten wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte afspraken per partner om een deel van de Natuurnetwerk opgave (NNB) te gaan realiseren. Door de Manifestpartners worden (begin 2020) begrotingssubsidies aangevraagd.	L	4.260.750	-581.250	-581.250	-	-	-
Herplannen reserves nav onderbesteding 2019	Dit betreft de ambitiegelden PMWP , die nodig zijn voor de realisering van de doelen uit het PMWP. De restant middelen van 2019 schuiven we door naar 2020. Met betrekking tot de post 0002659 (Ecodorp Boekel): de 600.000 euro is voor de afdekking van het risico voor de helft van de verstrekken hypotheek aan Ecodorp Boekel. De planning was om de hypotheek in 2019 te verstrekken, dit is doorgeschoven naar 2020.	L	1.272.726	572.447	-	-	-	-
Herplannen Egalisatiereserve VTH	Actualisering van de 'Egalisatiereserve vergunningverlening, toezicht en handhaving'.	L	-	-	-	1.865.000	1.865.000	1.865.000
Bestaande natuur EHS	Voorgesteld wordt het in 2021 geraamde bedrag van € 5.667.168, Bestaande natuur EHS, te storten in de reserve Natuurbeheer en Ontwikkeling. Het bedrag is beschikbaar voor de aankoop van gronden, landbouwbedrijven en eventueel verliezen op gebouwen in het provinciaal deel van het NNB, bijvoorbeeld in de Maashorst. De SOK met ARK in de Maashorst wordt in 2020 beëindigd maar nog niet alle benodigde gronden en gebouwen zijn beschikbaar voor de realisatie van het NNB in dat gebied. Vanaf 2020 worden hierover nieuwe afspraken gemaakt met het Samenwerkingsverband Team Maashorst, waarin de gemeenten Landerd, Bernheze, Oss en Uden en Staatsbosbeheer zijn vertegenwoordigd.	L	-	-5.667.168	-	-	-	-
	Totaal herplanning reserves	L	484.290	8.724.029	-203.927	1.865.000	3.428.043	1.865.000
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Herbesteding van middelen Dienst Landelijk Gebied projecten	In 2020 worden de uitgaven geraamd voor afronding van life+ Groote Peel , rest opgave Wintelre en de Hilver Tevens wordt de raming verhoogd voor de uitbetaling € 2,6 mnln) voor de Lijst der Geldelijke Regelingen voor het inrichtingsplan Weerijs Zuid. Voor.Weerijs Zuid wordt naar aanleiding van de Lijst der Geldelijke Regelingen Eigenaren de inkomsten raming verhoogd met € 2,1 mln	L	3.000.000	-	-	-	-	-
		B	2.100.000	-	-	-	-	-
Zevende wijzigingsregelingsubsidieregeling Buurtfonds	GS 7 januari2020 (C2255601/4618939) Zevende wijzigingsregeling Subsidieregeling buurtfonds Noord-Brabant waarmee de ramingen in overeenstemming worden gebracht met de opengestelde subsidieplafonds voor buurtcultuur, Buurtnatuur en buurtwater.	L	238.716	195.000	180.000	225.000	-	-
		B	60.000	180.000	180.000	180.000	-	-
Actualisatie NNB	De grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) laten zich moeilijk ramen. Bij deze wijziging wordt op basis van de meest recente grondmutaties de ramingen bijgesteld. Afgesproken is bij het addendum grondnota PS29/16A dat bij de Bestuursrapportages de wijziging op de begroting wordt opgenomen. Daarnaast verleent GS op basis van de uitvoeringsovereenkomst artikel 2.opdracht aan de GOB tot het verstrekken van subsidies op grond van de subsidieregeling . Voor het uitvoeren van de opdracht, van de subsidieregeling stelt de Provincie het bedrag van de Subsidieplafonds vast en worden de gelden in tranches beschikbaar op basis van het	L	34.320.000	25.650.000	6.908.853	-	-	-

	door het GOB BV aangegeven betalingsritme en een nader gemotiveerde liquiditeitsbehoefte verleent. Dit als gevolg van de aanpassingen bij Groen Ontwikkelfonds Brabant naar aanleiding van Uitspraak Raad van State.	B	3.000.000	-	-	-	-	-
Uitvoering SSIB-taken bij Veiligheid	Vanaf 2020 wordt de uitvoering van SSIB opgenomen onder de taken van programma Bestuur en Veiligheid.	L	-198.500	-198.500	-198.500	-198.500	-198.500	-198.500
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	666.470					
Totaal administratieve bijstellingen		L	38.026.686	25.646.500	6.890.353	26.500	-198.500	-198.500
		B	5.160.000	180.000	180.000	180.000	-	-
Totaal bijstellingen programma 04 Natuur en milieu		L	**41.136.855**	**34.161.583**	**6.406.426**	**1.611.500**	**3.229.543**	**1.666.500**
		B	**5.160.000**	**180.000**	**180.000**	**180.000**	**-**	**-**

Programma 5 Economie

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Het zijn roerige economische tijden. We stevenden af op een zeer positief jaar, met een groei van ruim 2 procent BRP voor Brabant. Met de komst van het Coronavirus en de maatregelen die het kabinet heeft aangekondigd om de verspreiding te stoppen zijn we intussen in een heel ander situatie terecht gekomen. De Rabobank voorspelt intussen een krimp van 0,2 procent, maar niet ondenkbaar is dat deze nog groter zal zijn. Wij hebben snel na de uitbraak een eerste pakket van noodmaatregelen aangekondigd.
Tegen de achtergrond van deze crisis zijn de in de begroting genoemde activiteiten op groen dan wel oranje gezet. Op Groen omdat de activiteit gerealiseerd is zoals het opstellen van een actieplan Arbeidsmarkt 2020-2023 'Talent voor de kenniseconomie van morgen' of het proces loopt hooguit vertraging op vanwege deze crisis. Op Oranje omdat de impact van Coronamaatregelen hun beslag zullen leggen op alle activiteiten van Economie. Bij deze categorie valt ook de economische visie 2030.
We onderzoeken op dit moment wat het effect van de Corona is op de reeds opgestelde producten. We kunnen niet ontkennen dat het effect van de afgekondigde Corona maatregelen ingrijpend zijn voor de Brabantse samenleving en het bedrijfsleven. Wel is het actieplan Arbeidsmarkt 2020-2023 'Talent voor de kenniseconomie van morgen' gepubliceerd en een deel van de middelen versneld ingezet om meteen in te spelen op de behoefte van om en bijscholing. Daarnaast zijn binnen de begroting van Economie er door ons op 18 maart j.l. extra middelen vrijgemaakt. Het betreft een bedrag van € 2,5 miljoen om de informatievoorziening aan het bedrijfsleven vanuit de arbeidsmarktregio's te helpen ondersteunen. Een verdere verkenning vindt nog plaats naar het ondersteunen van jonge startende bedrijven die belangrijk zijn voor de innovatiekracht van onze Brabantse ecosystemen.

Wat willen we bereiken?

Topclusters die bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven

Indicator : % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van voorgaande jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een organisatorisch en financieel sluitende keten voor de ondersteuning van innovatieve starters, groeiers en scale ups
Indicator: Een aantal nieuwe financieringen via Brabants Start-Up Fonds, de BOM en Scale Up-fonds

Een samenhangend stelsel R&D-programma's voor het MKB (MIT, OPZuid, Interreg)
Indicator: Aantal ondersteunde MKB-deelnemers binnen R&D-regelingen (MIT, OPZuid, Interreg). (jaarlijkse score sterk afhankelijk van planning Europese programma's).Streefcijfer: 40-50 in MIT, overige incidenteel in verband met aflopen budgetten.

Opstellen Economische Visie 2030
Een nieuwe economische visie vaststellen inclusief indicatoren

In verband met de corona crisis loopt het proces vertraging op

Een arbeidsmarkt waar vraag en aanbod, kwalitatief en kwantitatief, in evenwicht zijn.

Indicatoren:

- **Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt**

Geeft op enig peilmoment de verhouding aan tussen het aantal vacatures en het aantal kortdurend werklozen. Ofwel actuele vraag naar personeel vs. actueel beschikbaar aanbod. Stand van zaken 2019 kwartaal 2: 2,36

- **% bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid)**

Ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15–75 jaar (conform de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek). Interprovinciale indicator. Stand van zaken 2019 kwartaal 2: 72,4 Actuele stand in te zien via deze link. Detailinformatie staat hier.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen Actieplan
Indicatoren voor ons beleid op dit onderwerp zijn u maart 2020 voorgelegd als onderdeel van het Actieplan Arbeidsmarkt en Talent.

Sterkere clusters door internationale samenwerking

Achterliggend doel van internationale samenwerking is dat onze economie beter functioneert en de handel toeneemt. Een exportgerelateerde indicator zou derhalve een mogelijkheid zijn. Er is op dit moment echter geen exportindicator voorhanden op provincieniveau. Over een exportindicator of handelsindicator komt een nader voorstel bij het nieuwe programma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bouwen en onderhouden contacten en netwerken voor internationale innovatiesamenwerking
Indicator: 5 nieuwe Europese/internationale samenwerkingsverbanden

Het behalen en/of realiseren van dit resultaat is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en de daarmee verband houdende richtlijnen rondom internationale reizen en evenementen.

Handelsbevordering, handelsmissies
Indicatoren:

- aantal handelsmissies
- aantal deelnemende bedrijven

Het behalen en/of realiseren van dit resultaat is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en daarmee het wel/niet doorgaan van handelsreizen.

Investeringsbevordering, acquisitie
Indicatoren:

- aantal gevestigde bedrijven in het jaar (vanaf 2021: binnen in het meerjarenplan afgesproken specifieke doelgroepen)
- aantal nieuwe arbeidsplaatsen

- Het behalen en/of realiseren van dit resultaat is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en daarmee het wel/niet doorgaan van buitenlandse reizen in het kader van investeringsbevordering

Een duurzaam en innovatief middelgroot en kleinbedrijf

Indicator: Duurzaam/innovatief middelgroot en kleinbedrijf
Wij streven naar een indicator die de voortgang weergeeft t.a.v. duurzaam en innovatief middelgroot en kleinbedrijf. In 2020 formuleren we de aanpak, in de begroting 2021 geven we een nadere uitwerking van zowel outcome- als prestatie-indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Komen tot aanpak via één-overheid van gezamenlijke transities in bredere MKB (proces)
Indicator: plan van aanpak, inclusief tussendoelen en indicatoren

- Mogelijk wat vertraging omdat overleggen in grote gezelschappen momenteel worden afgelast

Vergemakkelijken oplossen maatschappelijke opgaven door middel van digitalisering/dataficering
Deze prestaties / activiteiten i.h.k.v. digitalisering / dataficering dragen ook bij aan de doelstelling "Topclusters die bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven".

Versterken/uitbreiden doelgroep van bestaande faciliteiten (DVC, BIC, MKB-programma JADS, Campione e.a.) met oog voor o.a. dataficeringskansen MKB
Indicator: aantallen gebruikers

- afhankelijk effecten van de carona crisis

Zorgen voor een optimale open connectiviteit (als randvoorwaarde verdere economische ontwikkeling)
Deze prestaties / activiteiten i.h.k.v. open connectiviteit dragen ook bij aan de doelstelling "Topclusters die bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven".

- Besluitvorming over BrabantRing is uitgesteld in verband met Corona waardoor er vertraging ontstaat.

Ontwikkelingen en onzekerheden

De Corona-crisis heeft grote gevolgen voor de economie. Zeker ook voor de vrijetijdseconomie . De horeca is gesloten, evenals attractieparken, dierentuinen, musea etc. Recreatieparken/campings zijn beperkt open en evenementen zijn afgelast. De bezoekerseconomie staat stil, juist nu het toeristische seizoen van start gaat. In overleg met het Rijk, provincies en Brabantse partners bekijken we wat nodig is om de sector op korte en langere termijn te ondersteunen. Inhoudelijke ontwikkelingen (productontwikkeling, aanbodversterking, voorbereiding campagnes, ondersteunen ondernemers etc.) gaan zo goed als mogelijk door. Marketingcommunicatie wordt aangepast en campagnes uitgesteld. Voorbereidingen voor een hersteloffensief na de Corona-crisis worden getroffen.

Nadere informatie over financiële risico's en risicomanagement staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financieel overzicht

05 Economie			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	32.798	34.608	67.406
Baten	111	14.120	14.231
Saldo baten en lasten	**-32.687**	**-20.488**	**-53.175**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 05 Economie								
Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/ B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Overheveling Vastgoed v. Gogh	Overheveling m.b.t. aankopen certificaten Vastgoed Van Gogh € 1,25 mln. 2e tranche aankopen certificaten zullen in 2020 gerealiseerd worden.	L	1.250.000	-	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L	1.250.000	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Mindlabs	Voor MIPP-sleutelproject Mindlabs is door PS € 4 mln. ter beschikking gesteld, waarvan € 1,5 mln. in risicoreserve is gestort ter afdekking van risico's . Nu blijkt dat € 1,5 mln. in de vorm van een subsidie zal worden uitgekeerd. Daarom wordt bedrag onttrokken uit risicoreserve t.g.v. Mindlabs	L	1.500.000	-	-	-	-	-
Middelen BA 2016-2019	Zoals middels Statenvoorstel 54/19A door PS is besloten, blijven de eind 2019 nog niet gerealiseerde of verplichte bestuursakkoordmiddelen uit de vorige bestuursperiode ingezet kunnen worden voor het realiseren van de ambities op het betreffende beleidsterrein. Daarom wordt voorgesteld om restant middelen mbt BA-middelen 2016-2019 door te schuiven naar 2020.	L	3.754.594	-	-	-	-	-
Passport4Work	Uitgaven m.b.t., het door Europese middelen gefinancierde project, Passport4Work ad € 568.850 schuiven door van 2019 naar 2020. (De Europse bijdrage is toegevoegd aan reserve cofinanciering E.P.).,	L	568.850	-	-	-	-	-
Ontwikkelkrediet Digitalisering	Middels PS 30/18 is € 4 mln. ter beschikking gesteld t.b.v ontwikkelkrediet Digitalisering (procesgeld + kleine projecten) voor de periode 2019 t/m 2022 . Er was rekening gehouden met hogere uitgaven in 2019. De niet besteedde middelen 2019 worden doorgeschoven naar 2020.	L	1.024.007	-	-	-	-	-
Totaal herplanning reserves		L	6.847.451	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Cofinanciering MIT 2020	eschikbaar stellen van provinciale cofinanciering MIT 2020 ad € 3.500.000,= en deze dekken uit de AR Investeringsagenda 3e tranche. Verwachting is dat PNB (conform voorg. jaren) meer aan projecten genereert (Zeeland/Limburg minder) ten bedrage van € 450.000,=. Tevens verwerken van de toegezegde cofinanciering EZ ad €3.050.000 tbv MIT 2020 (2019:40%, 2020:30%,2021: 30%).	L	6.435.000	45.000	45.000	25.000	-	-
Werkbudget Verbonden Partijen	Corrigeren werkbudget Verbonden Partijen ad € 50.000 p/jaar (structureel). Werkbudget was toegevoegd aan werkbudget Europese Programma's. Door wijziging van intern programma (van SFP naar Economie) vindt overboeking plaats.	L	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Middelen mbt Vrijetijdseconomie	Administratief technische correctie ad € 500.000,=. Middelen mbt VTE hadden in 2023 geraamd moeten worden i.p.v. 2022	L	-	-	-500.000	500.000	-	-
Aanpassen raming Europese Programma's	Op basis van de openstellingen (reeds geweest + verwacht) is een realistische raming gemaakt (o.b.v. opgaven Stimulus) van de verwachte provinciale cofinanciering EP (OP Zuid + Interreg), uitvoeringskosten en Efro bijdrage OP Zuid.	L	19.442.208	-	-	-	-	-
		B	14.120.000	-	-	-	-	-
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	683.247					
Totaal administratieve bijstellingen		L	26.510.455	-5.000	-505.000	475.000	-50.000	-50.000
		B	14.120.000	-	-	-	-	-
Totaal bijstellingen programma 05 Economie		L	**34.607.906**	**-5.000**	**-505.000**	**475.000**	**-50.000**	**-50.000**
		B	**14.120.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Programma 6 Energie, circulaire samenleving en gezondheid

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Energietransitie

Sinds 1 januari 2020 is het Uitvoeringsprogramma 'Energie Verbindt' van kracht. Gemeenten, waterschappen, Enexis en provincie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor vier Regionale Energie Strategieën (RES) in Noord-Brabant die (nagenoeg) gereed zijn voor besluitvorming. Binnen het transitiepad elektriciteit heeft de samenwerking met de Kempengemeenten geleid tot beleids- en toetsingskader voor de opwekking van grootschalige zonne- en windenergie in De Kempen waarover 1e helft van dit jaar besluitvorming in de raden plaatsvindt. Voor de Duurzame Polder tussen 's-Hertogenbosch en Oss wordt 1ste helft 2020 de 'Verkenning Duurzame Polder' naar de raden en Staten gestuurd. Er zijn oriënterende gesprekken gestart om te komen tot een samenwerking met enkele gemeenten voor windenergie langs de A67. Windpark De Spinder in Tilburg is voorjaar 2020 in gebruik genomen. Voor Windenergie A16 wordt een uitspraak van de Raad van State verwacht na 1 april. Onlangs werd een gezamenlijke aanbesteding voor de uitrol van publieke laadinfrastructuur afgerond en is een nieuwe aanbesteding voor ca. 4.500 laadpalen gepubliceerd. In transitiepad Industrie is in februari samen met 7 andere partners een Greendeal voor de verduurzaming van het bedrijventerrein in Waalwijk ondertekend. Verder blijven we samenwerken met de beweging 'Brabant geeft Energie' om initiatieven van onderop te ondersteunen die bijdragen aan de versnelling van de energietransitie door meer draagvlak, samenwerking en betrokkenheid van partijen in onze provincie.

Impuls Circulaire Samenleving; de Impuls wordt uitgewerkt en voor de zomer aan PS aangeboden. Om de mogelijkheden voor een versnellingskamer circulair grondstoffengebruik na te gaan wordt een verkenning uitgevoerd. Verder is BioVoice (innovatie & business booster) samen met partners tot stand gekomen en is er een start gemaakt met de Groene Cirkels Suikerunie. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet voor Cirkelstad Brabant.

Gezondheid; binnen de provinciale organisatie is een eerste verkennende inventarisatie uitgevoerd, waaruit blijkt dat we al veel aan gezondheid doen. We kijken ook wat andere partners doen en hoe we elkaar kunnen helpen, versterken en meer impact kunnen genereren (zie Memo gedeputeerde 'Verkenning van het thema gezondheid'). De coronacrisis werpt nieuwe vragen op als het gaat over gezondheid in relatie tot de kwaliteit van de leefomgeving. Wij pakken onze rol door zorgen uit de samenleving te helpen vertalen naar onderzoeksvragen en hier de benodigde urgentie op te organiseren.

Wat willen we bereiken?

Versnellen van de verduurzaming van de energieopwekking

Om het doel (100% duurzame energie in 2050, grotendeels afkomstig uit Noord-Brabant) te behalen, leggen we de komende jaren sterk de nadruk op de ontwikkeling van energieprojecten.
Het toekomstbeeld van 100% duurzame energie vormt een grote uitdaging. Complex, maar zeker mogelijk met de Brabantse mentaliteit van 'de handen ineenslaan en aanpakken'. Samen met medeoverheden organiseren we draagvlak en participatie rondom de realisatie van duurzame energie-opwekking.
Indicator:

- **Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ) (verplichte indicator, bron Klimaatmonitor)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorlopen ruimtelijke (vergunnings)procedures op verzoek van gemeenten en/of initiatiefnemers
Indicator: 100% van de verzoeken van gemeenten om samen op aantal ondersteunde procedures te trekken zijn gehonoreerd.

Opstellen Regionale Energie Strategieën

2020	2021
4 concept-RES-en	4 vastgestelde RES-en

Verminderen broeikasgasemissies

Fossiele brandstoffen leveren door CO_2-uitstoot de belangrijkste bijdrage aan de totale uitstoot van broeikasgassen. We zetten volop in op besparing en verduurzaming, want brandstoffen die je niet verbruikt leveren geen uitstoot op en duurzame energie evenmin.

Indicatoren:

- **(Verplicht) Totale emissie broeikasgassen (uitgedrukt in CO_2-equivalenten) in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)**
- **Emissie gerelateerd aan energie: totale CO_2- emissie in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen energiebesparing bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag

Indicator	2020	2021	2022	2023	2024
Het aandeel van bedrijven dat gecontroleerd is door de omgevingsdiensten	25%	50%	75%	100%	
Aandeel van de bedrijven dat maatregelen treft/voldoet				75%	100%

Mobiliteit

Zie programma Mobiliteit m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provinciale infrastructuur en 100% elektrische bussen in concessies in Brabant.

Zie programma Mobiliteit.

We delen kennis met en faciliteren gemeenten in het realiseren van de lokale warmtetransitie

We ontwikkelen instrumentarium voor energiebesparing bij maatschappelijk vastgoed

Bijdrage leveren aan een toekomstbestendige energie-infrastructuur

We gaan van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem (voor elektriciteit, warmte en voorstuwingskracht) naar een flexibel, duurzaam energiesysteem. Een systeem met bronnen die in de meeste gevallen meer tijdelijk en lokaal van aard zijn, zon- en windenergie bijvoorbeeld zijn variabel. Energieconversie en -opslag zullen daarom van cruciaal belang worden om altijd voldoende energie te kunnen leveren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een strategisch netwerk van (semi-)publieke laadpunten
Indicator: Minimaal 1 laadpunt per 5 elektrische personenvoertuigen (2020)

Het aantal elektrische auto's is in het eerste kwartaal zeer sterk gegroeid (> 6.500), waardoor de verhouding per 1 april 1 (semi-)publieke laadpunt per 5,1 elektrische auto's is.

Stimuleren netwerksamenwerking rond en eerste uitrol van innovaties in de energie-infrastructuur
Bijvoorbeeld rond opslag/conversie of digitalisering.

Provinciale inkopen, infrastructuur en vastgoed verregaand circulair en energieneutraal

Ook verduurzaming van de provinciale organisatie en bezittingen, zoals wegen, levert een bijdrage aan energiereductie en circulariteit.
Verregaand betekent best beschikbare mogelijkheden worden beoordeeld o.b.v. kosten over de levenscyclus (LCC).
Indicator:

- **Om draagvlak en marktstimulans te creëren treedt de provincie Noord-Brabant via aanbestedingen en inkoop op als 'goed voorbeeld' en 'launching customer'**

Wat gaan we daarvoor doen?

Mobiliteit
Zie programma Mobiliteit m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provincialeinfrastructuur; Samenwerkingsverband voor duurzaam bouwen (Indusa).

Optreden als launching customer

Verduurzamen provinciale bedrijfshuisvesting
Het energielabel van de provinciale bedrijfshuisvesting is minimaal label C en waar mogelijk label A geworden in 2023.

Versnellen circulair grondstoffengebruik in de Brabantse samenleving

Wij werken aan een circulaire samenleving door duurzamer om te gaan met de beschikbare grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen. We verminderen daartoe samen met maatschappelijke partners het gebruik van niet hernieuwbare grondstoffen volgens de landelijke afspraken met 50 procent in 2030.
Indicator:

- **Mate van hergebruik van grondstoffen is toegenomen**

Nog te ontwikkelen in 2020 in samenwerking met Planbureau voor de leefomgeving/Centraal Bureau voor de Statistiek, landelijke monitor.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mobiliteit
Zie programma Mobiliteit m.b.t hergebruik van beton / asfalt bij provinciale infraprojecten.

Sluiten of ondersteunen van samenwerkingsovereenkomsten m.b.t. circulair grondstoffengebruik

Verkennen mogelijkheden oprichting Brabantse versnellingskamer circulair grondstoffengebruik
Indicator: afgerond in 2020

Gezondheid

Het bestuursakkoord vergt op dit punt nadere uitwerking. In de periode tot februari 2020 wordt, in samenspraak met PS en met betrokkenheid van externe stakeholders, ingezet om te komen tot een gedragen beweging/ambitie op het gebied van het thema gezondheid.
N.B. (Voortzetting van) bestaande projecten (o.a. Brabantse Health Deal/Gezonde Brabander, schoolpleinen van de toekomst en proeftuinen voor ouderen) en metingen en berekeningen van schadelijke stoffen zijn opgenomen in de begrotingen agrofood en milieu.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Brabantse leefomgeving is gezonder geworden en nodigt bovendien uit tot gezond gedrag
De nieuwste inzichten rondom gezonde leefomgeving krijgen een plek in het provinciale beleid.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Corona-virus
De voortgang op diverse acties en projecten zal ongetwijfeld in het geding komen door de maatregelen i.v.m. bestrijding corona virus. Op dit moment zien we bijvoorbeeld vertraging ontstaan in toezicht en handhaving op energiebesparing bij bedrijven.

Financieel overzicht

06 Energie, circulaire samenleving en gezondheid			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020 t/m wijz. I**	**Wijziging II**	**Begroting 2020 t/m wijz. II**
Lasten	5.936	7.992	13.927
Baten	181	0	181
Saldo baten en lasten	**-5.754**	**-7.992**	**-13.746**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 06 Energie, circulaire samenleving en gezondheid								
Eerdere besluitvorming								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Uitvoeringsprogramma Energie 2020 – 2023	PS hebben middels Statenvoorstel 59/19A Uitvoeringsprogramma Energie 2020 – 2023 €18 mln.beschikbaar gesteld t.b.v. de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Energie 2020 – 2023 en te dekken voor € 10 mln. uit nieuwe stelpost Energie, circulaire samenleving en Gezondheid en voor € 8 mln. uit Investeringsagenda middelen (Breeedbandfonds).	L	5.000.000	5.000.000	4.000.000	4.000.000	-	-
Totaal eerdere besluitvorming		L	5.000.000	5.000.000	4.000.000	4.000.000	-	-
		B	-	-	-	-	-	-
Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Voorbereidingsbudget Gezondheid	Bij burap 2019 is door PS besloten om een voorbereidingsbudget voor Gezondheid ad € 0,5 mln. (2019: € 0,1 mln. 2020: € 0,4 mln.) ter beschikking te stellen. De middelen voor 2019 zijnde € 0,1 mln. zijn nog niet tot besteding gekomen en worden daarom voor hetzelfde doel overgeheveld naar 2020,	L	500.000	-	-	-	-	-
Overheveling BA-middelen 2016-2019 circulaire economie	Zoals middels Statenvoorstel 54/19A door PS is besloten, kunnen de eind 2019 nog niet gerealiseerde of verplichte bestuursakkoordmiddelen uit de vorige bestuursperiode ingezet worden voor het realiseren van de ambities op het betreffende beleidsterrein. Daarom worden de restante middelen mbt BA-middelen 2016-2019 circulaire economie doorschoven naar 2020.	L	176.710	-	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L	676.710	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Herplannen reserves Biobased	Reserves Biobased worden herpland n.a.v. aanbesteding die in 2019 plaats heeft gevoden	L	248.176	-	-	-	-	-
Herplannen reserves	Zoals middels Statenvoorstel 54/19A door PS is besloten, blijven de eind 2019 nog niet gerealiseerde of verplichte bestuursakkoordmiddelen uit de vorige bestuursperiode ingezet kunnen worden voor het realiseren van de ambities op het betreffende beleidsterrein. Daarom worden (deel van) restant middelen (o.b.v. realistisch ramen) mbt Reserves Energietransitie + Energieneutrale woningen doorgeschoven naar 2020.	L	1.150.000					
Totaal herplanning reserves		L	1.398.176	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Vrijval garantstelling electrische bussen	De (in het verleden afgegeven garantstelling is niet ingeroepen en komt daarmee (van rechtswege) te vervallen, zoals destijds in het GS dossier is vastgelegd dient dit bedrag weer beschikbaar te komen voor Energie (electrisch vervoer).	L	100.000					
Kapitaallasten	Doorrekening van de kapitaallasten n.a.v. aanpassingen in de investeringsplanning	L	-	-	-	-	- 5.585	-6.092
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	816.706					
	Totaal administratieve bijstellingen	L	916.706	-	-	-	- 5.585	-6.092
		B	-	-	-	-	-	-
	Totaal bijstellingen programma 06 Energie	L	**7.991.592**	**5.000.000**	**4.000.000**	**4.000.000**	**- 5.585**	**- 6.092**
		B	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Programma 7 Landbouw en voedsel

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Het programma Landbouw & Voedsel ligt op schema.
We verwachten dat de geplande activiteiten en doelstellingen aan het einde van het jaar zijn gerealiseerd:

- We werken aan de minimalisering van de effecten van de landbouw op de omgeving: We hebben subsidies gegeven aan de ontwikkeling van meerdere innovatieve stalsystemen, o.a. in de varkenshouderij aan Total Circulair Farmconcept en in de kalverhouderij.
- We jagen innovaties aan ter bevordering van een economisch gezonde agrarische sector in Brabant: Er zijn Agrofoodpluimen aan Tea bij Me (perspectief voor korte ketens in de landbouw) en Zuider Zwam (verbinding lokale en circulaire economie met een duurzaam verdienmodel) uitgereikt.
- We bevorderen het sluiten en verkleinen (in tijd en ruimte) van kringlopen in de Brabantse landbouw: Het op 28 februari 2020 door GS vastgestelde Uitvoeringsprogramma Plantaardig 2020 draagt onder andere bij aan de ontwikkeling van nieuwe teelten en teelttechnieken. Het op dezelfde dag vastgestelde Uitvoeringsprogramma Eiwittransitie focust op de productie van plantaardig eiwit, nieuwe eiwitten en eiwitten uit reststromen
- We zullen onze gewenste *bijdrage aan maatschappelijke waarden met de Brabantse landbouw en voedselsector* in 2020 nog nader concretiseren.

Daarnaast is het plan van aanpak voor de beschrijving van de Brabantse visie op de landbouw en het voedselsysteem - in het perspectief van 2030 - in uitwerking. Hierover is recent een Statenmededeling verschenen.

Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan het minimaliseren van ongewenste effecten van de landbouw op de omgeving

Indicatoren:

- **Stikstofemissie per veehouderijsector in Noord-Brabant**
- **Emissie fijn stof uit veehouderij in Noord-Brabant**
- **Aantal woningen met een berekende kans op geurhinder groter dan 20%**

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling en toepassing van innovatieve stalsystemen
Indicator: Ontwikkelde en toegepaste stalsystemen (aantal: 6)

Stimuleren van veehouders om gebruik te maken van de ondersteunende maatregelen
Indicator: Veehouders die gebruik maken van ondersteunende maatregelen (aantal 200)

Stimuleren van de ontwikkeling van een economisch gezonde agrarische sector in Noord-Brabant

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen initiatieven Voedsel 1000
Indicator: Ondersteunde trajecten (aantal: 5)

Watrestje. nu is succesvol afgetrapt. We verwachten echter dit jaar 5 trajecten te ondersteunen.

Ondersteuning initiatieven agrofood high-tech trajecten (inclusief crossovers)
Indicator: initiatieven begeleid naar aanvraag Europese of nationale financiering (aantal: 4)

Ondersteuning innovatieve trajecten op basis van werkwijze van FoodUp! Brabant/Landbouw Innovatie Campus (LIC)/ Landbouw Innovatie Brabant (LIB)
Indicatoren:

- Ondersteunde trajecten (aantal: 50)
- Bewustwordingsconcepten (aantal: 3)
- Onderwijs verbinden aan initiatieven (aantal: 5)

Realisatie en bieden experimenteerruimte voor innovatieve projecten
Indicator: Casussen (aantal: 3)

Uitwerking van 12 Agrofoodpluimen
Indicator: Uitgereikte Agrofoodpluimen (aantal:9)

Het aantal uit te reiken Agrofoodpluimen is verlaagd van 12 naar 9. De inschatting is dat door het Coronavirus dit jaar het aantal lager zal zijn.

Bevorderen van het sluiten en verkleinen (in tijd en ruimte) van kringlopen in de Brabantse landbouw

Wij willen de sluiting van kringlopen bevorderen door een beter bodembeheer, minder waterverbruik, het (her)gebruiken en verwaarden van reststromen en het (anders) produceren, opslaan en bewerken van dierlijke mest en een sterk verminderd gebruik van kunstmest. Bij het vormgeven van deze doelstelling zal de samenwerking worden gezocht met de uitvoeringspraktijk kringlooplandbouw op nationaal niveau.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteuning projecten nieuwe teelten/teeltmethodieken plantaardige eiwitten
Indicator: Ondersteunde projecten (aantal: 4)

Uitvoering Brabant bemest beter
Indicator: Brabant bemest beter in uitvoering (aantal: 1)

Bijdragen aan maatschappelijke waarden met de Brabantse landbouw- en voedselsector

Wij willen het creëren van maatschappelijke waarden bevorderen. Daarbij gaat het om zaken als de opwekking van energie, toename van biodiversiteit, vastleggen van CO2, een gezond water- en bodemsysteem en het verbeteren van het landschap. Uitgangspunt daarbij is dat dit tevens kansen creëert voor de boer (en of andere ketenpartijen) om een nieuwe component aan het ondernemersinkomen toe te voegen. Een integrale, gebiedsgerichte aanpak zal in een aantal gevallen voordelen bieden.

Indicatoren:

- **Hoeveelheid opgewekte KWH/jaar op boerenbedrijven**
- **Biodiversiteit op landbouwpercelen**

Ontwikkelingen en onzekerheden

De verwachting is dat bij een lang aanhoudende Corona-crisis werkzaamheden zullen gaan vertragen. Ons programma werkt veel samen met andere externe partijen.

Nadere informatie over financiële risico's en risicomanagement staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financieel overzicht

07 **Landbouw en voedsel**			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	13.075	12.784	25.859
Baten	0	0	**0**
Saldo baten en lasten	**-13.075**	**-12.784**	**-25.859**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 07 Landbouw en voedsel								
Eerdere besluitvorming								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Bijstelling raming Ondersteunende maatregelen	Betreft gedeeltelijke inzet van de in de stelpost gereserveerde middelen voor uitgaven 2020 op basis van meest actuele prognoses. E.e.a. conform afspraken uit Bestuursakkoord 2019-2023 "Kiezen voor kwaliteit".	L	4.794.739	-	-	-	-	-
Totaal eerdere besluitvorming		L	4.794.739	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-
Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Overheveling middelen landbouw en voedsel	Betreft inzet van restant budget 2019 Landbouw en voedsel t.b.v inzet op dit programma: - € 1,6 mln betreft diverse uitgaven die zijn doorgeschoven (of vertraagd) van 2019 naar 2020 (zoals vermeld in par. 0202) - 4,7 mln herinzet restant middelen t.b.v. Ondersteunende maatregelen	L	6.312.063	-	-	-	-	-
Landbouw Brabantse Bodem	Betreft de voorfinanciering van inzet voor IPB Brabantse Bodem vanuit middelen Landbouw, vooruitlopend op de nog te ontvangen Rijksmiddelen hiervoor.	L	890.000	-600.000	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L	7.202.063	-600.000	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplanning reserve IA Transitie Agrofood	Betreft herplanning van middelen Reserve investeringsagenda transitie Agrofood.	L	427.329	-	-	-	-	-
Totaal herplanning reserves		L	427.329	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen programma 07 Landbouw en Voedsel

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	359.918					
Totaal administratief technische bijstellingen		L	359.918	0	0	0	0	0
		B	0	0	0	0	0	0
Totaal bijstellingen programma 07 Landbouw en voedsel		L	**12.784.049**	**- 600.000**	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Ondanks de huidige bestuurlijke onzekerheid, de stikstofproblematiek en de coronacrisis ligt de uitvoering van het programma Basisinfrastructuur mobiliteit goed op koers. Met een concrete aanpak om de stikstofdepositie te minimaliseren en waar nodig te compenseren, kan het onderhoud aan de provinciale wegen worden uitgevoerd en ligt het provinciale wegennet er goed bij. De beleidsnota KOPI biedt een duidelijke inhoudelijke basis en de directe gevolgen van corona op de onderhoudstaak zijn vooralsnog beperkt. Via de infrastructurele projecten blijven we de markt via de wijze van aanbesteden continu uitdagen om te komen met innovaties en stellen hoge eisen voor duurzaamheid (o.a. CO2-uitstoot en hergebruik). De risico gestuurde aanpak en intensivering voor verkeersveiligheid is via het BVVP vastgesteld en de bijbehorende extra financiële middelen worden via de uitwerking van de bestuursopdracht Veiligheid geregeld. Hiermee hopen we de stijgende trend van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers in de afgelopen jaren te kunnen keren. Met de transitiestrategie gedeelde mobiliteit en de intentie overeenkomst met de regio West Brabant kan de start worden gemaakt met de voorbereidingen van nieuwe concessie voor west en de doorontwikkeling van het mobiliteitssysteem in Brabant met verschillende vormen van (gedeelde) mobiliteit. De uitbraak van het coronavirus heeft vooral gevolgen voor de uitvoering van de dienstregelingen binnen de vigerende OV-concessies.

Wat willen we bereiken?

We zorgen voor een goed functionerend provinciaal wegennet als onderdeel van het totale Brabantse wegennet

Vanuit de kernwaarden veilig, bereikbaar, leefbaar en duurzaam.

Indicator:

- **De staat en inrichting van de provinciale wegen worden positief gewaardeerd door de Brabantse burger (waardering WOW >= 7).**

Wat gaan we daarvoor doen?

Planmatig beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

- De provincie voert planmatig beheer en onderhoud uit op de provinciale infrastructuur zoals afgesproken in de meerjarige kwaliteitsvisie (KOPI, 2018). In 2020 rapporteren we voor het eerst over de Brabantse norm (kwaliteitsindicator van de provinciale infrastructuur).

We streven naar nul verkeersdoden in Brabant

Door het verbeteren van de verkeersveiligheid met een integrale aanpak gericht op de pijlers gedrag, handhaving en infrastructuur.

Indicatoren:

- **Dodelijk verkeersslachtoffers in Brabant (aantal)**
- **Dodelijke verkeersslachtoffers op provinciale wegen (aantal)**
- **Dodelijke verkeersslachtoffers op provinciale wegen (aantal per reizigerskilometer)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Gedrag en handhaving

- Een nieuw Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP) is vastgesteld in 2020.
- Aantal leerlingen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs dat bereikt is met bewustwordingsacties via het BrabantsVerkeersveiligheidsLabel (BVL) en Totally Traffic (TT):

aantal leerlingen	2020	2021	2022	2023
norm	205.000	207.500	209.500	211.000

In 2020 wordt de pilot TT-projects afgerond om de educatie verder uit te breiden naar leerlingen van het middelbaar beroeps-onderwijs.

De uitvoering van het programma loopt op schema. Het aantal (dodelijke) verkeersslachtoffers is echter nog steeds te hoog. De intensivering en de risico-gestuurde aanpak van het nieuwe Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP) moeten daarin verandering brengen.

Infrastructuur

- We verbeteren de verkeersveilige inrichting van de provinciale wegen: in 2020 rapporteren we voor het eerst hierover als onderdeel van de Brabantse norm.

We zorgen voor een passend aanbod van gedeelde mobiliteit (inclusief OV) voor alle reizigers

Indicatoren:

- **Uitvoering OV-concessies: Klanttevredenheidscijfer OV-klantenbarometer (>= vorig jaar)**
- **Transitie naar gedeelde mobiliteit: indicator nader te bepalen n.a.v. uitwerking adaptieve uitvoeringsagenda gedeelde mobiliteit (vastgesteld in begroting 2021)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Transitie naar gedeelde mobiliteit

- We zorgen voor voldoende aanbod van vormen van gedeelde mobiliteit dat aansluit bij de vraag van reizigers. Dit doen we door experimenten binnen en buiten de bestaande concessies: minimaal 3 pilots en experimenten per jaar opgestart.
- Passend bij de verschuiving van OV naar deelconcepten, zorgen we ervoor dat het aanbod van mobiliteitsdiensten voor de gebruiker inzichtelijk is door in te zetten op een goed functionerend MaaS-platform (mobiliteit als dienst). We zorgen dat in 2023 betrouwbare en goed functionerende MaaS-platform(s) in alle stedelijke regio's en in het landelijk gebied van Brabant beschikbaar zijn voor de reizigers, waarin ook doelgroepenvervoer is geïntegreerd.

Uitvoering OV-concessies

- Het OV-netwerk in Brabant betrouwbaar is: rituitval is maximaal 0,2%.
- Het OV-netwerk in Brabant veilig is: aantal incidentmeldingen is lager dan in het voorgaande jaar.

De uitvoering van de OV-dienstregelingen wordt beïnvloed door de maatregelen in het kader van corona.

We stimuleren een duurzaam mobiliteitssysteem zonder emissies

Bij de uitvoering van onze wettelijke taken voor mobiliteit leveren we een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen uit het klimaatakkoord.

Indicator

- **Totale emissie broeikasgassen uitgedrukt in CO2-equivalenten (in absolute aantallen in tonnen uitstoot)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Verduurzaming mobiliteitssysteem

- Hergebruik van beton / asfalt bij provinciale infraprojecten op basis van contract: minimaal 50% (100% circulair in 2050).
- Energieneutraal bouwen van de provinciale infrastructuur op basis van contract (100% in 2030).
- Samenwerkingsverband voor duurzaam bouwen van wegen in Brabant is operationeel en positief gewaardeerd door betrokken partners in 2023.
- Het OV-netwerk in Brabant is duurzaam. In 2025 100% elektrische bussen in de concessies in Brabant:

% elektrische bussen in concessie	2020	2021	2022	2023	2024	2025
norm	10%	10%	20%	20%	40%	100%

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Onzeker is wat exact de effecten van de corona-crisis zullen zijn op de onderhoudswerkzaamheden van provinciale wegen en de uitvoering van de OV-concessies.
- Het afwijzen van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) door de Raad van State heeft consequenties voor de werkzaamheden aan provinciale infrastructuur. Met een concrete aanpak om de stikstofdepositie te minimaliseren en waar nodig te compenseren kan het onderhoud aan de provinciale wegen in de regel worden uitgevoerd. Het borgen van de verkeersveiligheid staat daarbij voorop. Bij nieuwe aanleg en reconstructies kan de situatie iets complexer liggen. Door de stikstofproblematiek kunnen werkzaamheden aan provinciale infrastructuur duurder uitvallen. De aankondiging bij het statenvoorstel KOPI dat in de toekomst meer (structurele) middelen nodig zijn voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur kan hierdoor mogelijk eerder aan de orde zijn.
- In verband met de transitie naar gedeelde mobiliteit en de nieuwe concessie West zijn mogelijk frictiekosten te verwachten.

Financieel overzicht

08 Basisinfrastructuur mobiliteit			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	186.040	3.230	189.270
Baten	19.725	-19	19.706
Saldo baten en lasten	**-166.315**	**-3.249**	**-169.564**

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming programma 08 Basisinfrastructuur Mobiliteit								
Eerdere besluitvorming								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Aanpassen raming leges aan begroting 2020	De geraamde inkomsten uit leges in het kader van de wegenverordening worden aangepast op basis van de geraamde aantallen zoals vastgesteld in de begroting 2020.	B	-19.125	-	-	-	-	-
Intensivering verkeersveiligheid	Samen met de het statenvoorstel uitwerking bestuursopdracht Veiligheid (PS 14/20) worden worden tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld voor intensivering van de verkeersveiligheid. Het nieuwe BVVP is in januari door GS vastgesteld en de Staten zijn hierover geïnformeerd. De dekking is afkomstig uit de stelpost van de bestuursakkoordmiddelen voor bestuur en veiligheid.	L	625.000	625.000	625.000	625.000	-	-
Herplannen middelen	Naar aanleiding van BO-MIRT afspraken 2019 is de Krachtenbundeling Smart Mobility met o.a. B5 en Rijk uitgewerkt.De afspraken gaan over een gezamenlijke aanpak minder hinder voor Zuid-Nederland, het continueren en intensiveren van de werkgeversaanpak en het doorzetten van de gezamenlijke verkeerscentrale.De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	-	-	1.000.000	1.000.000	-	-
	Totaal eerdere besluitvorming	L	625.000	625.000	1.625.000	1.625.000	-	-
		B	-19.125	-	-	-	-	-

Overhevelingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Wegenoverdrachten	In verband met een geplande wegenoverdracht aan gemeenten worden investeringskredieten afgeraamd en op de begroting opgenomen als exploitatie. Het betreft een wegvak in het kader van de N260 Omlegging Baarle en I-VRI's aan de gemeente Loon op Zand. Daarnaast heeft een geplande wegenoverdracht aan Breda (€ 1,1 mln) niet plaatsgevonden. De gereserveerde middelen dienen beschikbaar te blijven op de begroting.	L	1.397.801	-	-	-	-	-
	Totaal overhevelingen	L	1.397.801	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-
Herplanning reserves								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Herplannen middelen OV-ontwikkeling	Voor de doorontwikkeling van het openbaar vervoer binnen de vigerende concessies en de tranisitie naar gedeelde mobiliteit ('Gedeelde mobiliteit is maatwerk', PS 68/18) zijn middelen ter beschikking gesteld. De restant middelen moeten beschikbaar blijven. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer en Vervoer.	L	-	157.325	-	-	220.000	-
	Totaal herplanning reserves	L	-	157.325	-	-	220.000	-
		B	-	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Budget GEO naar MSB	De uitvoering van de geodetische informatievoorziening wordt vanaf 2020 uitgevoerd binnen het werkveld van mobiliteit. De bijbehorende middelen worden in dat kader ook overgezet van Bedrijfsvoering naar het begrotingsprogramma van Mobiliteit.	L	211.655	211.655	211.655	211.655	211.655	211.655
Samenwerking op mobiliteitsdata	In regionaal verband is afgesproken om verder samen te werken op het gebeid van mobiliteitsdata. Daartoe wordt een klein gedeelte van het budget voor de subsidieregeling Regionale Uitvoeringsplannen (RUP) afgesplitst en toegevoegd aan het budget voor mobiliteitsdata.	L	84.293	84.293	84.293	84.293	84.293	84.293
Kapitaallasten	Doorrekening van de kapitaallasten n.a.v. aanpassingen in de investeringsplanning	L	-745.744	-1.723.987	-1.151.370	675.409	6.916.169	6.769.687
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	1.656.977					
	Totaal administratieve bijstellingen	L	1.207.181	-1.428.039	-855.422	971.357	7.212.117	7.065.635
		B	-	-	-	-	-	-
Totaal bijstellingen programma 08 Basisinfrastructuur mobiliteit		L	**3.229.982**	**-645.714**	**769.578**	**2.596.357**	**7.432.117**	**7.065.635**
		B	**-19.125**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Door de uitbraak van het coronavirus is de onzekerheid rondom de ontwikkeling van strategische mobiliteits- en infraprojecten toegenomen. Zo is het door de maatregelen ter voorkoming van een verdere verspreiding van het virus lastiger om met partners afspraken te maken. Daarop wordt nu geanticipeerd. Bovendien zullen extra financiële middelen nodig zijn voor het bestrijden van de economische gevolgen van de coronacrisis. Onzeker is wat hiervan de gevolgen zullen zijn voor bijvoorbeeld cofinanciering door Rijk én regio. De uitwerking en uitvoering van de reeds gemaakte afspraken van het programma liggen evenwel op schema. Om Brabant bereikbaar te houden zijn we volop bezig met de uitvoering en voorbereiding van een aantal grote projecten. De uitvoering van de plusvariant voor het tracé N65 Vught – Haaren door de provincie wordt uitgewerkt in een bestuursovereenkomst met nieuwe financieringsafspraken. Grote projecten zoals de nieuwe verbinding N69 en N279 Veghel-Asten (ondanks vertraging in de behandeling PIP door RvS als gevolg van corona) liggen op schema.
Het MIRT-onderzoek en het quick-win maatregelenpakket A2 Deil – 's-Hertogenbosch gaan gestaag door met o.a. de ondertekening van de bestuursovereenkomst voor de snelfietsroute Zaltbommel - 's-Hertogenbosch.
Daarnaast is voor de A50 Paalgraven – Bankhoef een MIRT-onderzoek gestart en wordt een maatregelenpakket voor deze corridor tot en met Eindhoven verder uitgewerkt.
De gevolgen van het afwijzen van PAS beïnvloedt de planning van een aantal Rijksprojecten zoals de A58 en A67 . Door plaatsing op de lijst van prioritaire rijksprojecten is realisatie wel gegarandeerd. Het Tracébesluit PHS en A27 (o.a. Hooipolder) worden voorbereid voor vaststelling in 2020.
De BO-MIRT afspraken met de minister over de aanpak van de spoorzone Gilze en Rijen in het kader van de Robuuste Brabantroute zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst, de Trimodale ontwikkeling haven Loven wordt verder uitgewerkt en de Krachtenbundeling Smart Mobility is vertaald naar een uitvoeringsprogramma Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 tot en met 2023. Onderzocht zal worden welke lessen we kunnen leren uit de coronacrisis qua gedrag. Er is een korte termijn pakket voor 2020-2021 voor de Randweg A2 Eindhoven afgesproken. Het MIRT-onderzoek Verstedelijking en bereikbaarheid Brainport Eindhoven is gestart en wordt dit najaar opgeleverd. In BO-MIRT 2020 worden vervolgafspraken gemaakt. Het voorstel Toekomstbeeld OV 2040 Zuid-Nederland wordt momenteel uitgewerkt samen met vele publieke en private partners en zal aan de minister worden aangeboden.

Wat willen we bereiken?

We realiseren een robuust mobiliteitssysteem met acceptabele en betrouwbare reistijden van deur tot deur voor alle vervoerswijzen voor personen- en goederenvervoer

Deze vervoersnetwerken zijn zo met elkaar verknoopt, dat iedere vervoerswijze een optimale bijdrage levert aan de bereikbaarheid.

Indicator:

- **Indicatie filedruk: gemiddelde vertraging per uur autorijden op Rijks- en provinciale wegen in Brabant (< vorig jaar).**

Wat gaan we daarvoor doen?

Knelpunten infrastructuur

- Er is in 2020 een besluit over de bundelroute in het kader van de bereikbaarheid Eindhoven / Helmond / Nuenen.
- We realiseren de nieuwe N69 en N279 Veghel – Asten (oplevering in 2023) en N629 (oplevering in 2021).
- A50 corridor Nijmegen- Eindhoven en de A2/N2 Randweg Eindhoven op de MIRT-agenda.

Mobiliteitshubs

- We innoveren 6 bestaande OV-knooppunten tot mobiliteitshubs en ontwikkelen samen met gemeenten minimaal 6 nieuwe innovatieve mobiliteitshubs in de periode tot 2023.

Multimodaal netwerk

- Om het fietsgebruik te stimuleren realiseren we een netwerk van snelfietsroutes: snelfietsroutes van het programma Fiets in de Versnelling 2016-2020 zijn gerealiseerd (3 in 2020 en 9 in 2023).
- We maken afspraken over de ontwikkeling van de logistieke multimodale knooppunten Tilburg en Moerdijk.
- Wilhelminakanaal geschikt voor klasse IV schepen tot en met haven Loven (Tilburg): oplevering in 2023.

OV-netwerk

- Afspraken in BO MIRT over Toekomstbeeld OV 2040.
- Afspraken in BO MIRT over verbeteren OV Breda-Utrecht.
- Afspraken met regio over ontwikkelagenda HOV / Bravo Direct.
- Realisatie Maaslijn (uitvoering door het Rijk): oplevering in 2024.

We stimuleren de ontwikkeling en het gebruik van slimme mobiliteitsdiensten.

Indicator:

- **Het monitoringsplan voor samenwerkingsprogramma SmartwayZ.NL is in 2019 aangescherpt in de volledige breedte van de programmadoelen doorstroming, innovatie en goede procesvoering.**

In 2020 bijbehorende indicatoren vastgesteld, nulmeting uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Slimme mobiliteit

- We stimuleren de ontwikkeling van slimme mobiliteitsoplossingen op het gebied van personenvervoer en logistiek. In 2023 zijn 20 oplossingen getest, waarvan 10 ook succesvol verder in de praktijk zijn gebracht.
- We stimuleren het gebruik van slimme mobiliteitsoplossingen op het gebied van personenvervoer. Dit is te zien in een jaarlijkse toename ten opzichte van de nulmeting in 2020. De toename heeft zowel betrekking op voertuigen als op de ondersteuning van de rijtaak van reizigers.
- We stimuleren het gebruik van slimme mobiliteitsoplossingen op het gebied van logistiek. Dit is te zien in een jaarlijkse toename ten opzichte van de nulmeting in 2020. De toename heeft betrekking op het aantal logistieke bedrijven dat voor het plannen van ritten gebruik maakt van realtime data-inzichten voor het vrachtverkeer.

- We stimuleren de grootschalige toepassing van slimme mobiliteitsoplossingen die gericht zijn op het persoonlijk informeren van reizigers over hun reis. In 2023 hebben we in Brabant 6 mobiliteitsoplossingen werkzaam die reizigers persoonlijk informeren.

We zorgen voor een stevige koppeling tussen de ruimtelijke-economische ontwikkeling en het mobiliteitssysteem.

Met als doel de kwaliteit van de leefomgeving te vergroten en tegelijkertijd de bereikbaarheid te waarborgen.

Indicator:

- **Het mobiliteitssysteem in Brabant heeft een minimale impact op de leefomgeving of creëert ruimte voor andere ontwikkelingen door een goede inpassing in de omgeving.**

We ontwikkelen een geschikte indicator om de effecten goed te kunnen meten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingskwaliteit en leefbaarheid

- We vernieuwen (stedelijke) knooppunten en maken ze aantrekkelijker om er te reizen, te verblijven en zich te vestigen: afspraken in BO MIRT over EIK XL en Spoorzone 's-Hertogenbosch.
- We sluiten in deze bestuursperiode mobiliteitsdeals met Breda, Eindhoven en Meierijstad.
- In het kader van de leefbaarheid en veiligheid van het goederenvervoer per spoor zetten we stevig in op afspraken met het Rijk over het basisnet en saneren overwegen.
- We onderzoeken de behoefte aan én mogelijkheden voor minimaal 3 komomleidingen in Brabant.

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Onzeker is wat exact de effecten (tijd en geld) van de corona-crisis zullen zijn op (infrastructurele) projecten.
- Een aantal projecten en te maken afspraken kent een grote mate van afhankelijkheid van externe partners. Ondanks de inspanningen van de provincie kunnen projecten of afspraken later of niet uitgevoerd of tot stand komen. De maatregelen ter voorkoming van een verdere verspreiding van het virus maken de samenwerking extra complex.
- De recente uitspraak van de Raad van State inzake de toetsingscriteria van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) kan invloed hebben op de voortgang en de kosten van infraprojecten.

Financieel overzicht

09 Mobiliteitsontwikkeling			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	161.368	8.237	169.606
Baten	2.045	-388	1.657
Saldo baten en lasten	**-159.324**	**-8.625**	**-167.949**

Specificatie besluitvorming

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplannen middelen	Naar aanleiding van BO-MIRT afspraken 2019 is de Krachtenbundeling Smart Mobility met o.a. B5 en Rijk uitgewerkt.De afspraken gaan over een gezamenlijke aanpak minder hinder voor Zuid-Nederland, het continueren en intensiveren van de werkgeversaanpak en het doorzetten van de gezamenlijke verkeerscentrale.De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	1.500.000	-	-	-	-	-
	Totaal eerdere besluitvorming	L	1.500.000	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplannen middelen ontwikkeling regionale luchtvaart	Voor de ontwikkeling van de regionale luchtvaart heeft de provincie een specieke rijksuitkering gekregen (voorheen bekend als middelen Alderstafel). De restant middelen 2019 dienen beschikbaar te blijven voor het specifieke doel en worden derhalve opnieuw op de meerjarige begroting geraamd. De middelen zijn gekoppeld aan de reserve Verkeer en Vervoer.	L	-	-	187.628	-	-	-
Herplannen middelen Bereikbaarheidspakket De Run	Voor het bereikbaarheidspakket De Run Veldhoven zijn door de Staten middelen uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds ter beschikking gesteld. De restant middelen 2019 worden opnieuw op de meerjarige begroting geraamd.	L	89.379	-	-	-	-	-
Herplannen middelen uitvoeringsprogramma FidV	Voor het Uitvoeringsprogramma Fiets in de Versnelling 2016-2020 zijn middelen ter beschikking gesteld (PS 59/16). De middelen moeten beschikbaar blijven voor het uitvoeringsprogramma en worden opnieuw op de begroting geraamd. De middelen zijn afkomstig uit de reserve Verkeer en Vervoer.	L	290.998	-	-	-	-	-

Plannen middelen Gilze en Rijen	In het kader van de Robuuste Brabantroute is besloten tot een aanpak van het spoor in en rond Gilze en Rijen. Hiervoor is reeds € 2 mln op de begroting geraamd. In de ondertunneling van de Julianastraat en de aanpak van de stationsomgeving draagt de provincie totaal € 14,27 mln bij. Een groot gedeelte van de bijdrage is voorzien in 2022 op basis van de resultaten van de planstudie. Derhalve wordt rekening gehouden met indexatie van € 1,0 mln. De dekking van de provinciale bijdrage is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer. De Staten zijn hierover separaat geïnformeerd.	L	525.000	-	12.745.000	-	-	-
Aframen middelen RUP en Goederenvervoer	In het kader van de transitie naar meer regionale en adaptieve mobiliteitsagenda's worden de budgetten voor de subsidieregelingen Goederenvervoer en Regionale UitvoeringsProgramma's (RUP) op de meerjarige begroting neerwaarts bijgesteld. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer en Vervoer ten behoeve van de programmering mobiliteit.	L	-	-4.000.000	-5.000.000	-3.800.000	-3.800.000	-3.800.000
Werkbudget integraal mobiliteitsbeleid	Op basis van extra inkomsten en onderschrijding op het budget van 2019 wordt een werkbudget op de begroting 2020 geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	264.455	-	-	-	-	-
Herplannen middelen MIRT A2 Deil - 's-Hertogenbosch	Tijdens BO-MIRT van december 2017 zijn met het Rijk afspraken gemaakt over een gezamenlijk Quick-Win maatregelenpakket voor A2 Deil - 's-Hertogenbosch naast een versneld MIRT-onderzoek voor de lange termijn oplossing. Het provinciale aandeel in het Quick-Win maatregelenpakket van € 11,2 mln is op de meerjarige begroting geraamd. De restant middelen 2019 moeten beschikbaar blijven voor de realisatie van het pakket. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	23.403	-	-	-	-	-

Verwerking BO-MIRT afspraak N65	Omdat de provincie het project ombouw N65 Vught – Haaren (VKA+) gaat uitvoeren, treedt de afspraak van het BO-MIRT 2018 in werking. Rijk en provincie dragen ieder € 3,3 mln aanvullend bij. De dekking van het provinciale aandeel is afkomstig uit de reserve Verkeer en Vervoer. De totale rijksbijdrage in het project van € 97,436 mln zal later op basis de rijkscirculaire op de begroting worden geraamd. De Staten zijn reeds eerder geïnformeerd over de resultaten van BO-MIRT en de verwerking ervan bij de bestuursrapportage	L	-	-	-	3.300.000	-	-
Herplannen middelen N279 smart mobility	Van het goedgekeurde budget voor de N279 Veghel - Asten is maximaal € 5,9 mln bestemd voor smart mobility toepassingen. Dit betreft veelal exploitatie uitgaven. Een deel van het investeringskrediet moet derhalve worden afgeraamd en op de exploitatiebegroting worden geraamd. De realisatie van 2019 is hierin verrekend. De dekking van zowel de investering als de exploitatie is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	279.908	400.000	1.000.000	2.000.000	2.000.000	-
Herplannen middelen netwerkprogramma Brabantstad	De partners van het netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar dragen bij aan het gezamenlijke programmabudget, waarbij de provincie penvoerder is. De restantmiddelen dienen beschikbaar te blijven voor het programma.	L	85.201	-	-	-	-	-
Herplannen middelen Robuuste Brabantroute	In 2017 zijn met het Rijk afspraken over de Robuuste Brabantroute gemaakt, waaronder in Gilze en Rijen. Begin 2020 zijn de definitieve afspraken over de aanpak van het spoor in en rond de gemeente Gilze en Rijen gemaakt. De hiervoor bestemde middelen uit 2019 ad € 2 mln worden opnieuw op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer. De Staten zijn separaat geïnformeerd over afspraken.	L	2.000.000	-	2.000.000	-	-	-
Herplannen middelen Spoor, HOV en Knooppunten (SHK)	Voor het uitvoeringprogramma Spoor, HOV en Knooppunten (SHK) zijn middelen ter beschikking gesteld (PS 62/16). De restantmiddelen dienen ter beschikking te blijven voor het programma. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	166.576	-	-	-	-	-

Herplannen middelen snelfietsroutes	Bij de bestuursrapportage 2018 is de 2e tranche geraamd op basis van een eerder besluit over de realisatie van het snelfietsroutenetwerk (PS 59/16). In totaal is € 61 mln gereserveerd. De restant middelen 2019 moeten beschikbaar blijven. In 2019 is € 15,9 mln gerealiseerd ten opzichte van een budget van € 17,5 mln. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- en Investeringsfonds (SIF).	L	652.247	1.000.000	-	-	-	-
Herplannen middelen Smart Mobilty	Op basis van de realisatie en de voortgang van het programma SmartwayZ.NL wordt de meerjarige raming voor Smart Mobility uitgaven aangepast. De geraamde inkomsten Intercor (europese subsidie) worden neerwaarts bijgesteld en in mindering gebracht op het uitgavenbudget. De dekking is afkomstig uit de reserves.	L	133.006	-	62.964	-	-	-
		B	-264.834	-	-	-	-	-
Verwerking BO-MIRT afspraken 2019	Tijdens het BO-MIRT in december 2019 zijn afspraken gemaakt over een aanvullende financiering aan de fietsenstalling ihkv Eindhoven Internationaal Knooppunt XL (EIK XL) en een bijdrage in een MIRT-onderzoek en een pakket van flankerende maatregelen voor de A50 Paalgraven - Bankhoef. De Staten zijn hierover geïnformeerd via een statenmededeling. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer (EIK XL) en de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	2.000.000	5.000.000	5.000.000	11.000.000	-	-
	Totaal herplanning reserves	L	6.510.173	2.400.000	15.995.592	12.500.000	-1.800.000	-3.800.000
		B	-264.834	-	-	-	-	-

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Verschuiving budgetten	Ter voorbereiding van de begroting 2020 zijn de budgetten tussen de beleidsprogramma's verdeeld op basis van op dat moment gemaakte afspraken. In de tweede helft van 2019 is het bestuursakkoord 2020-2023 verder uitgewerkt. Deze uitwerking heeft ertoe geleid dat een aantal budgetten is verschoven tussen beleidsprogramma's. Zo zijn een aantal budgetten herverdeeld tussen programma's 08 Basisinfrastructuur mobiliteit en 09 Mobiliteitsontwikkeling. Ook is het budget Grenscorridor N69 verschuoven vanuit programma 09 Mobiliteitsontwikkeling naar programma 04 Natuur en milieu	L	-	-	-	-	-	-
Samenwerking op mobiliteitsdata	In regionaal verband is afgesproken om verder samen te werken op het gebeid van mobiliteitsdata. Daartoe wordt een klein gedeelte van het budget voor de subsidieregeling Regionale Uitvoeringsplannen (RUP) afgesplitst en toegevoegd aan het budget voor mobiliteitsdata.	L	-84.293	-84.293	-84.293	-84.293	-84.293	-84.293
Kapitaallasten	Doorrekening van de kapitaallasten n.a.v. aanpassingen in de investeringsplanning	L	-	1.392.843	3.762.178	5.028.844	5.028.843	5.028.845
		B	-122.961	-227.606	-227.606	-227.606	-227.606	-227.606
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	311.254					
	Totaal administratieve bijstellingen	L	226.961	1.308.550	3.677.885	4.944.551	4.944.550	4.944.552
		B	-122.961	-227.606	-227.606	-227.606	-227.606	-227.606
	Totaal bijstellingen programma 09 Mobiliteitsontwikkeling	L	**8.237.134**	**3.708.550**	**19.673.477**	**17.444.551**	**3.144.550**	**1.144.552**
		B	**-387.795**	**-227.606**	**-227.606**	**-227.606**	**-227.606**	**-227.606**

Programma 10 Cultuur, erfgoed, samenleving en sport

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

De samenleving als geheel maar ook specifiek de cultuur- erfgoed en sportsector zijn hard getroffen door de impact van het Coronavirus. Vanuit onze provinciale rol werken we op dit moment hard aan de ondersteuning in het vinden van oplossingen en verlichting en leveren we in nauwe afstemming met de veiligheidsregio's onze bijdrage aan het monitoren van de impact van corona op de samenleving. Zie ook Statenmededeling *Uitwerking Steunpakket Cultuur in Brabant (apr 2020, nr 4689845).*

Verder loopt het programma grotendeels op koers. Er wordt uitvoering gegeven aan de huidige regelingen professionele kunsten en amateurkunsten. Tevens is de nieuwe regeling amateurkunst voor de periode '21-'24 nu in procedure en wordt in gezamenlijkheid met Brabantstadpartners uitvoering gegeven aan het beoordelingsproces rondom de aanvragen professionele kunsten voor de nieuwe kunstplanperiode '21-'24. Op het gebied van cultuur-en erfgoededucatie werken we in nauwe samenwerking met de Brabantse gemeenten aan nieuwe meerjarige samenwerkingsovereenkomst met het rijk en is er een intentieverklaring afgegeven voor een vervolg op Cultuur met Kwaliteit voor de periode '21-'24. Ook wordt op dit moment de subsidieaanvraag voor Futurelab in Eindhoven (één van de regiodealprojecten) beoordeeld. V.w.b. erfgoed wordt met de Zuiderwaterliniepartners gewerkt aan een nieuwe overeenkomst om, na een initiële fase, te komen tot een bestendige samenwerking richting de toekomst. Op het gebied van Samenleving wordt gewerkt aan de totstandkoming van een tweede ronde voor het Brabant Outcomes Fund en wordt de ondersteuningsstructuur voor maatschappelijke initiatieven, Stérk Brabant, verder doorontwikkeld om nog meer initiatieven van dienst te kunnen zijn. Verder wordt ook uitvoering gegeven aan de Sportagenda met de inzet rondom aangepast sporten en topevenementen (voor zover doorgang plaatsvindt vanwege Coronavirus). In zijn algemeenheid gaan we, mede op basis van signalen van buiten, aan de slag met de thematiek rondom indexering in relatie tot onze steuninstellingen. Het opstellen van kaders is in afwachting van een nieuw bestuursakkoord getemporiseerd.

Wat willen we bereiken?

Versterken van het cultureel ecosysteem met brede basis, toonaangevende top en verbindingen met omgeving

Indicator:

- **Vergroting cultuurbereik (incl. cultuureducatie)**

We hebben het cultuurbereik voor iedere Brabander en het bereik van cultuureducatie in 2023 vergroot ten opzichte van de laatste meting (Waarde van Cultuur) in 2018.

Wat gaan we daarvoor doen?

Besluit vervolg Brabant C

Meerjarige ondersteuning van professionele- en amateurkunst

Nieuwe cultuurvisie en uitvoeringsprogramma voor Brabant

Onderzoek Waarde van Cultuur 2020

Ontwikkelen en duurzaam behouden van beeldbepalend erfgoed

Indicatoren:

- **Borging behoud van monumenten en culturele landschappen**

We hebben behoud van monumenten en cultuurhistorische landschappen door herbestemming en ontwikkeling van monumenten en door de kwaliteit van cultuurhistorische landschappen in gebiedsontwikkeling een plek gegeven.

- **Staat van Rijksmonumenten (verplichte indicator IPO)**

Percentage rijksmonumenten (exclusief de monumentcategorie met oorspronkelijke functie woonhuis) weergegeven naar de staat van het casco, categorie 'matig' en 'slecht'. De 0-meting in 2017/2018 leverde een percentage op van 18,7% voor Noord-Brabant (t.o.v. 18% landelijk). In 2020 wordt voor 25% van de monumenten een update uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

(Door)ontwikkelen samenwerkingsverbanden rondom de verhaallijnen

Actualisatie beleidskader Verbeeldingskracht Erfgoed (2016 - 2020)

Actualisatie van de cultuurhistorische waardenkaart (CHW)

Herontwikkelen en instandhouden van beeldbepalende erfgoedcomplexen

Bevorderen van een sterk blijfklimaat

Indicator:

PM (volgt uit nog op te stellen aanpak blijfklimaat)

Vanuit 'blijfklimaat' wordt een integrale aanpak ontwikkeld voor het toekomstbestendig maken van dorpen en steden. De programma's samenleving/sociale veerkracht en cultuur, sport en erfgoed bieden daarvoor belangrijke ingrediënten. We zijn dan ook gestart met een gebiedsanalyse voor de regio West Brabant West die dilemma's, opgaven en kansen blootlegt. Maar ook inzicht geeft in welke indicatoren en ingrediënten ervoor zorgen dat het in een regio aantrekkelijk blijft om te wonen, werken en leven. Deze analyse laat langer op zich wachten, waardoor het voorstel aan uw

Staten ook langer duurt dan gepland. Daarnaast wordt ook gewerkt aan de doorontwikkeling van Sterk Brabant om meer lokale initiatieven te kunnen ondersteunen en loopt de verkenning voor de tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen integrale aanpak blijfklimaat

De uitwerking volgt nu in het najaar 2020 in plaats van in het voorjaar.

Start tweede ronde Brabant Outcomes Fund (BOF)

Stérk Brabant wordt een zelfstandige community

Versterken van Brabantse sportinfrastructuur

Indicator:

- **Instrumentarium periode 2020 – 2024 op orde**

We hebben in 2020 goede afspraken gemaakt over onze sportinzet voor de komende periode en ons instrumentarium voor de uitvoering voor de periode 2020 - 2024 is op orde.

Wat gaan we daarvoor doen?

Continueren lopende activiteiten op de lijnen uniek sporten, evenementen en talentontwikkeling

Oprichten BrabantSportfonds

Opstellen Sportakkoord

Verdere uitwerking nieuw sportbeleid en start uitvoering

Ontwikkelingen en onzekerheden

Vele prestaties worden geleverd in samenwerking met externe partners. De uitbraak van het Coronavirus geeft veel onzekerheid. Nog niet duidelijk is in hoeverre dit de te behalen prestaties beïnvloed. Ook kan het zijn dat de nieuwe coalitieonderhandelingen nog invloed heeft op de te behalen prestaties.

Financieel overzicht

10 **Cultuur, erfgoed, samenleving en sport**			
Bedragen x € 1.000	**Begroting 2020**	**Wijziging**	**Begroting 2020**
	t/m wijz. I	**II**	**t/m wijz. II**
Lasten	53.043	7.803	60.846
Baten	693	-48	645
Saldo baten en lasten	**-52.350**	**-7.851**	**-60.201**

Specificatie besluitvorming

Eerdere besluitvorming programma 10 Cultuur, erfgoed, samenleving en sport

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Steunpakket Cultuur incl. musea i.v.m. gevolgen Corona	Betreft het besluit om bij te dragen aan steunpakket voor de Cultuursector incl. musea i.v.m. de gevolgen van de Coronacrisis. Zie Statenmededeling Uitwerking Steunpakket Cultuur in Brabant (apr 2020, nr. 4689845).	L	1.625.776	-954.863	-153.913	0	0	
Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 10			1.625.776	0	0	0	0	0
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 10			0	0	0	0	0	0

Overhevelingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Amendement lokale journalistiek	Betreft de overheveling van restant middelen van het amendement Lokale journalistiek (€ 150.000, begroting 2019)	L	75.000	-	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L	75.000	-	-	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-

Herplanning reserves								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Brabant C	Op basis van de meerjarenbegroting van St. Brabant C worden middelen vanuit de reserve Brabant C op de begroting gezet.	L	4.852.615	3.736.766	3.832.766	-	-	-
Totaal herplanning reserves		L	4.852.615	3.736.766	3.832.766	-	-	-
		B	-	-	-	-	-	-
Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Werkbudget Prins Bernhard Cultuurfonds	De uitgaven lopen per 2020 rechtstreeks via het Prins Bernhard Cultuurfonds zelf (Amsterdam) . Daarmee vallen de uitgaven en de dekking middels bijdrage vanuit PBC weg.	L	-48.576	-48.576	-48.576	-48.576	-48.576	-48.576
		B	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
Herbeschikking budgetten Erfgoed	Actualisatie budgetten obv de meest actuele ramingen	L	-	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000
		B	-	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Herplanning middelen talenthubs	Betreft aanpassing van de meerjarenraming talenthubs op basis van de meest actuele prognose van het uitgaveritme voor de regeling.	L	1.000.000	-1.000.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	Doorrekening van de kapitaallasten n.a.v. aanpassingen in de investeringsplanning	L	-11.632	-11.632	-11.632	-11.632	-11.632	-11.632
Toerekening organisatiekosten	Op basis van de ureninzet van personeel zijn de organisatiekosten toegerekend.	L	309.641					
Totaal administratieve bijstellingen		L	1.249.433	-1.038.208	-38.208	-38.208	-38.208	-38.208
		B	-48.000	-26.000	-26.000	-26.000	-26.000	-26.000
Totaal bijstellingen programma 10 Cultuur, erfgoed, samenleving en sport		L	**7.802.824**	**2.698.558**	**3.794.558**	**-38.208**	**-38.208**	**-38.208**
		B	**-48.000**	**-26.000**	**-26.000**	**-26.000**	**-26.000**	**-26.000**

Algemeen financieel beleid

Provincie Noord-Brabant

Functie van algemeen financieel beleid

Voor elk programma zijn in de begroting de lasten en de baten opgenomen die bij dat programma horen. De baten zijn meestal niet toereikend om de lasten van het programma te kunnen dekken. Tegenover de nadelige saldi van lasten en baten bij de programma's staan de algemene dekkingsmiddelen, de stelposten en de mutaties in de reserves.

Bijstellingen

Mutaties die in programma Algemeen financieel beleid zijn verwerkt kunnen worden verdeeld in:

- mutaties die voortvloeien uit de bijstellingen in beleidsprogramma's ;
- mutaties die alleen op algemeen financieel beleid betrekking hebben.

Mutaties die voortvloeien uit bijstellingen in beleidsprogramma's

Veel voorstellen hebben een inhoudelijke oorsprong. Indien deze direct te koppelen is aan een beleidsprogramma, is zowel het voorstel als de financiële mutatie in het betreffende programma beschreven. In het programma Algemeen financieel beleid is het effect van deze mutaties op reserves, algemene dekkingsmiddelen en stelposten opgenomen.

Mutaties algemeen financieel beleid

Daarnaast zijn er puur financiële mutaties, die geen oorsprong hebben in beleidsprogramma's. Deze zijn volledig verwerkt binnen programma Algemeen financieel beleid. Deze mutaties worden hieronder in de specificatie van besluitvorming in detail weergegeven en toegelicht.
Binnen deze categorie mutaties zijn de volgende voorstellen tot bijsturing verwerkt:

- Extra onttrekkingen en storingen in reserves: deze mutaties vloeien voort uit de jaarrekening 2019 en zijn in dat dossier toegelicht. In de specificatie besluitvorming hieronder kunt u korte toelichting op deze mutaties lezen;
- Onderzoek nieuwe investeringsmogelijkheden 2020-2023: voorstel om een onderzoeksbudget á € 800.000 ter beschikking te stellen voor de periode 2020-2023. Dit budget zal worden gebruikt voor het onderzoek naar mogelijkheden om immunisatieportefeuille via investeringen in te zetten.

Financieel overzicht

Bedragen in € 1.000	**Begroting 2020 t/m wijz. I**	**Wijziging II**	**Begroting 2020 t/m wijz. II**
Algemene dekkingsmiddelen			
lasten	15.501	251	15.753
baten	604.325	4.543	608.868
Overhead, VPB en stelposten			
lasten	155.016	-47.806	107.210
baten	0	0	0
Mutaties in reserves			
stortingen	288.399	38.875	327.274
onttrekkingen	473.766	93.156	566.922

Specificatie besluitvorming

Voorstellen									
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**Progr.**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Extra onttrekking egalisatiereserve VTH	De onttrekking op de egalisatiereserve vergunningverlening, toezicht en handhaving was in 2019 hoger dan geraamd, waarmee deze verrekening ten laste komt van het rekeningresultaat 2019. Via een bijstelling van de raming van de onttrekking aan de reserve wordt de begroting 2020 hiervoor gecorrigeerd.	B	31.04	1.027.248	-	-	-	-	-
		L	31.03	1.027.248	-	-	-	-	-
Extra onttrekking reserve ontwikkelbedrijf	Het beroep op de reserve ontwikkelbedrijf was in 2019 hoger dan geraamd, waarmee de verrekening boven de geraamde onttrekking ten laste komt van het rekeningresultaat 2019. Via een bijstelling van de raming van de onttrekking aan de reserve wordt de begroting 2020 hiervoor gecorrigeerd.	B	31.04	2.992.925	-	-	-	-	-
		L	31.03	2.992.925	-	-	-	-	-
Vrijval reserve ontwikkelbedrijf-grondbank de Beerze	Betreft correctie eerdere jaren waardoor de reserve tot een bedrag van € 75.954 vrijvalt.	B	31.04	75.954	-	-	-	-	-
		L	31.03	75.954	-	-	-	-	-
Extra onttrekking risicoreserve grondportefeuille De Kempen	Het beroep op de risicoreserve grondportefeuille de Kempen was in 2019 hoger dan geraamd, waarmee de verrekening boven de geraamde onttrekking ten laste komt van het rekeningresultaat 2019. Via een bijstelling van de raming van de onttrekking aan de reserve wordt de begroting 2020 hiervoor gecorrigeerd.	B	31.04	106.095	-	-	-	-	-
		L	31.03	106.095	-	-	-	-	-
Extra stortingen/onttrekkingen Essentreserve	De toevoeging ad € 186.737 aan de Essent investeringsagenda betreft de dotatie die in 2020 moet plaatsvinden omdat aan inkomsten energietransitie meer is ontvangen dan geraamd. Vanwege hoger dan geraamde boekwinst op verkoop obligaties en hogere dan geraamde renteinkomsten obligaties moet in 2020 nog € 998.514 aan de reserve Essent investeringsagenda worden toegevoegd. De afschrijvingskosten op de agio vielen in 2019 iets hoger uit dan geraamd en daarom wordt tlv het rekeningresultaat 2019 in 2020 € 61.989 toegoegd aan de essentereserve immunisatieportefeuille.	L	31.04	3.044.965	-	-	-	-	-

	De benodigde dekking uit de reserve essent immunisatieportefeuille viel in 2019 hoger uit dan de raming. Het verschil ad € 61.989 wordt in 2020 alsnog aan de reserve onttrokken. De boekwinst op de verkoop van obligaties kwam in 2019 hoger uit dan geraamd, dit surplus betreft hogere rente-inkomsten van de immunisatieportefeuille ad € 1.797.725 en wordt in 2020 tlv het rekeningresultaat toegevoegd aan de resserve Essent-dividend en rente reserve. De benodigde dekking uit het egalisatiedeel van de dividend en rente reserve ad € 884.190 kwam in 2019 hoger uit dan geraamd. Het verschil wordt in 2020 op de reserve gecorrigeerd.	B	31.04	946.179	-	-	-	-	-
		L	31.03	-2.098.786	-	-	-	-	-
Extra stortingen	Prognoses laten zien dat de lening in het kader van het Biobasedfonds aan de BOM terugkomen. De voorzieining ad € 1.534.934 is in 2019 vrijgevallen en wordt in 2020 tlv het rekeningresultaat 2019 aan de Essentreserve Investeringsagenda toegevoegd. Op basis van de prognoses is de verwachting dat alle kosten voor breedbandfonds worden gecompenseerd via nog te ontvangen rente in de toekomst. De voorziening ad € 952.722 is daarom vrijgevallen in 2019. Ten laste van het rekeningresultaat 2019 vindt in 2020 de storting in de reserve investeringsagenda plaats. De prognoses van het Innovatiefonds zijn zeer goed, daarom is de getroffen voorziening ad € 2.723.759 in 2019 vrijgevallen en wordt tlv het rekeningresultaat 2019 dit bedrag in 2020 in de reserve eessent investeringsagenda gestort. De verwachtingen over het rendement van het Energiefonds zijn goed en o..b.v. de huidige verwachtingen hoeft er geen voorizieningen te worden getroffen. Deze voorziening ad € 3.096.932 is dus vrijgevallen in 2019. De vrijval wordt in 2020 tlv het rekeningresultaat 2019 toegevoegd aan de Essentreserve investeringsagenda. In verband met in 2019 tot een bedrag van € 333.275 aan ontvangen rente op leningen die op de lening is bijgeschreven dient nog een afdekking in de risicoreserve plaats te vinden tot dat zelfde bedrag tlv het rekeningresultaat 2019.	L	31.04	8.641.622	-	-	-	-	-
		L	31.03	-8.641.622	-	-	-	-	-

onderzoek nieuwe invest.mogelijkheden 2020-2023	Voorstel aan PS om € 800.000 ter beschikking te stellen (€ 200.000,= p/jr. voor de periode 2020-2023.) als onderzoeksbudget naar de mogelijkheden om immunisatieportefeuille via investeringen in te zetten. Als onderdeel van het onderzoek naar een 'nieuw begrotingsevenwicht' wordt onderzocht of middelen uit de immunisatie portefeuille via investeringen ipv beleggingen kunnen worden ingezet voor het bereiken van provinciale doelstellingen én het bereiken van een betere rendement op eigen vermogen. Het programma Slimme Financiering & Participaties voert deze opdracht uit.	L	31.03	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-	-
		L	31.02	200.000	200.000	200.000	200.000	-	-
IPO Congres 2020	IPO Congres 2020 – De provincie Noord-Brabant is gastheer voor het organiseren van het IPO Congres in maart 2021. De extra kosten in 2020, voor o.a. de locatie en excursies, voor onze provincie worden ingeschat op €60.000. Ter dekking van deze kosten wordt beroep gedaan op de knelpunten buffer.	L	31.03	-60.000	-	-	-	-	-
Effect bijstellingsvoorstellen uit overige (beleids)programma's	In deze regel laten wij zien het gezamenlijk effect op programma 31 van de mutaties die voortvloeien uit de beleidsprogramma's. Deze mutaties zijn reeds in detail toegelicht in de specificaties besluitvorming per programma. Op deze plek laten we het gezamelijk effect van deze mutaties zien op stelposten en reserves.	L	31.04	-217.778	-444.222	-444.222	-448.000	-224.000	-
		L	31.03	157.778	444.222	444.222	448.000	224.000	-
	Totaal voorstellen	L		5.088.401	0	0	0	0	0
		B		5.148.401	0	0	0	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**Progr.**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Inzet middelen werklocaties	Inzet middelen op basis van uitvoeringsprogramma Werklocaties o.b.v. Bestuursakkoord, PS 22 mei 2015.	L	31.04	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000
		L	31.03	-2.783.000	-2.783.000	-2.783.000	-2.783.000	-2.783.000	-2.783.000
Effect bijstellingen in overige (beleids)programma's	In deze regel laten wij zien het gezamenlijk effect op programma 31 van de mutaties die voortvloeien uit de bijstellingen n.a.v. eerdere besluitvorming in overige programma's. Deze mutaties zijn reeds in detail toegelicht in de specificaties besluitvorming per programma. Op deze plek laten we het gezamelijk effect van deze mutaties zien op stelposten en reserves.	L	31.04	11.119.195	4.046.141	2.267.874	2.095.600	-212.800	-212.800
		B	31.04	9.325.776	4.372.516	12.044.516	4.400.516	336.000	-
		L	31.03	-16.844.003	-9.102.278	-8.067.961	-8.273.599	548.803	212.803

Totaal eerdere besluitvorming	L		-5.728.364	-5.055.137	-5.800.087	-6.177.999	336.003	3
	B		9.325.776	4.372.516	12.044.516	4.400.516	336.000	0

Overhevelingen

Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**Progr.**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Overheveling middelen Ruimtelijke ontwikkeling	Betreft overheveling van restant bestuursakkoordmiddelen Ruimtelijke ontwikkeling Brainport Oost (€ 1 mln) en Wonen en Leegstand (€ 0,4 mln) t.b.v. inzet voor uitvoering bestuursopdracht Terugdringen Woningtekort en leegstand (zie Statenvoorstel PS 18/20).	L	31.04	1.414.548	-	-	-	-	-
		L	31.03	-1.414.548	-	-	-	-	-
Effecten decembercirculaire 2019 mbt MIT 2018 + 2019	Voor MIT 2018 is via het provinciefonds € 490.000 ontvangen, terwijl er € 495.000 was geraamd. Het verschil ad € 5.000 is in 2019 tlv het rekeningresultaat gebracht en zal in inkomsten 2020 toegevoegd worden. Voor MIT 2019 is er via het provinciefonds €1,8 mln. ontvangen, terwijl € 1,22 mln. geraamd was. De €580.000 die in het rekeningresultaat landt, zal op de inkomsten 2020 en 2021 worden gecorrigeerd.	L	31.03	-575.000	-	-	-	-	-
		B	31.02	-285.000	-290.000	-	-	-	-
		L	31.04	290.000	-	-	-	-	-
		B	31.04	-	290.000	-	-	-	-
Effect bijstellingen in overige (beleids)programma's	In deze regel laten wij zien het gezamenlijk effect op programma 31 van de mutaties die voortvloeien uit de overhevelingen in overige programma's. Deze mutaties zijn reeds in detail toegelicht in de specificaties besluitvorming per programma. Op deze plek laten we het gezamelijk effect van deze mutaties zien op stelposten en reserves.	L	31.04	4.908.093	600.000	-	-	-	-
		B	31.04	5.673.093	125.000	-	-	-	-
		L	31.03	-17.557.476	-71.054	-	-	-	-
Totaal overhevelingen		L		-12.934.383	528.946	0	0	0	0
		B		5.388.093	125.000	0	0	0	0

Herplanning reserves									
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**Progr.**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Positieve afwikkelingsverschillen 2019 Natuur	In 2019 zijn diverse positieve afwikkelingsverschillen ontstaan, die in het rekeningresultaat 2019 zijn meegenomen. Deze middelen dienen beschikbaar te blijven in de bestemmingsreserves om de meerjaren doelstellingen te kunnen behalen. Daarom worden bij deze begrotingswijziging ten laste van het rekeningresultaat voor deze bestemmingsreserves de bijstellingen verwerkt.	L	31.04	444.469	-	-	-	-	-
		L	31.03	-444.469	-	-	-	-	-
Herplanning reserve 3e tranche IA C&S	Betreft toevoeging aan reserve van uit de eerder uit de reserve gedekte en in 2019 lager vastgestelde subsidie ihkv programma Erfgoed.	L	31.04	98.924	-	-	-	-	-
		L	31.03	-98.924	-	-	-	-	-
Herplanning van reserve instandhouding onroerend erfgoed.	Herplanning van reserve instandhouding onroerend erfgoed op basis van de meest actuele prognoses.	L	31.04	425.000	190.000	190.000	190.000	190.000	190.000
		B	31.04	425.000	190.000	190.000	190.000	190.000	190.000
Effect bijstellingen in overige (beleids)programma's	In deze regel laten wij zien het gezamenlijk effect op programma 31 van de mutaties die voortvloeien uit herplanning van reserves in overige programma's. Deze mutaties zijn reeds in detail toegelicht in de specificaties besluitvorming per programma. Op deze plek laten we het gezamelijk effect van deze mutaties zien op reserves.	L	31.04	4.009.355	5.667.168	-	-	-	-
		B	31.04	23.747.373	16.090.686	23.502.119	2.568.570	21.699.083	-1.935.000
	Totaal herplanning reserves	L		4.434.355	5.857.168	190.000	190.000	190.000	190.000
		B		24.172.373	16.280.686	23.692.119	2.758.570	21.889.083	-1.745.000

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Bijstelling risicoafdekking Landbouw / Ondersteunende maatregelen	T.b.v. afdekking van risico's m.b.t. leningen en grondaankopen i.h.k.v. ondersteunende maatregelen is eerder resp. € 5 mln en € 3 mln vanuit budget voor ondersteunende maatregelen in de algemene Risicoreserve gestort. O.b.v. recente risicoanalyse blijkt dat deze afdekking neerwaarts bijgesteld kan worden met € 2,5 mln tot € 2,5 mln t.a.v. de leningen en met € 2,3 mln to € 0,7 mln t.a.v. de grondaankopen.	B	31.04	4.800.000	0	0	0	0	0
		L	31.03	4.800.000	0	0	0	0	0
Effecten decembercirculaire 2019	Bijstelling op grond van de decembercirulaire 2019 voor het jaar 2020. Hierbij wordt het accres bijgesteld, rekening houdend met een marge voor het te ramen accres conform het beleid. Hierdoor leiden tegenvallers in accres 2020 niet direct tot het bijstellen van de begrotingsruimte	L	31.03	1.600.000	-	-	-	-	-
		B	31.02	1.600.000	-	-	-	-	-
Bijstelling opcenten MRB 2020	Bijstelling op grond van de bijstelling van de capaciteit van het wagenpark per 1 januari 2020	L	31.03	2.575.000	-	-	-	-	-
		B	31.02	2.575.000	-	-	-	-	-
Bijstelling stelpost indexatie	Vanaf deze bestuursperiode worden de lasten volgens de systematiek zoals opgenomen in de begroting geïndexeerd (begroting 2020 Blz. 135). De lasten zijn geïndexeerd voor het prijspeil 2020. In de dekking is t/m 2023 voorzien door de hiervoor benodigde middelen op een stelpost te plaatsen. Voor de dekking van de indexatielasten voor het jaar 2024 wordt de stelpost indexatie nu aangevuld op basis van het beleid.	L	31.03	-	-	-	2.900.000	-2.900.000	-
		L	31.04	-	-	-	-	2.900.000	-
		B	31.04	-	-	-	2.900.000	-	-

Bijstelling opcenten Provinciefonds	bijstelling n.a.v. PPN 2020: Vanaf het begin van deze bestuursperiode wordt de raming van het accres van het provinciefonds bijgesteld volgens een methode die beter aansluit bij het zo reëel mogelijk ramen van de inkomsten uit het provinciefonds. Het accres van het jaar t wordt voor 80% in de raming opgenomen en het accres vanaf jaar t+1 wordt voor 60% geraamd. Op basis van deze methode wordt de raming bijgesteld als gevolg van diverse ontwikkelingen. Bij de raming wordt uitgegaan van de meest actuele circulaire (decembercirculaire 2019)	L	31.03	-	6.100.000	6.300.000	5.900.000	35.600.000	-
		B	31.02	-	6.100.000	6.300.000	5.900.000	35.600.000	-
Bijstelling opcenten MRB	Bijstelling op grond van de bijstelling van de capaciteit van het wagenpark per 1-1-2020. De bijstelling wordt meegenomen bij de PPN 2020	L	31.03	-	2.600.000	2.700.000	2.800.000	3.100.000	-
		B	31.02	-	2.600.000	2.700.000	2.800.000	3.100.000	-
Aanpassing rendement immunisatieportefeuille	Met name door de mutatie (lagere uitkering vanaf 2021) valt het rendement de komende jaren lager uit dat de structurele begrotingsuitgaven moet afdekken.	L	31.04	-1.518.606	-1.008.819	-557.609	-122.984	-131.209	-131.209
		B	31.04	-960.702	6.623.483	14.774.121	14.445.260	13.567.571	17.553.402
		L	31.02	1.343	3.027	2.456	1.488	1.420	-144.926
		B	31.02	-556.561	-7.629.275	-15.329.274	-14.566.756	-13.697.360	-17.829.537
Structureel effect indexatie	Met de mutatie wordt indexatie structureel in de meerjarenraming opgenomen. Dekking bestaat grotendeels uit bijstelling van provinciefonds en opcenten mrb (op basis van capaciteit en bestaande indexatie tot en met 2023. Hierdoor komt ca. € 7 mln. structureel ten laste van de begrotingsvrije ruimte.	L	31.03	-	-	-	-	-	35.735.515
		B	31.02	-	-	-	-	-	38.700.000
		B	31.04	-	-	-	-	-	-2.964.485
Effect bijstellingen in overige (beleids)programma's	In deze regel laten wij zien het gezamenlijk effect op programma 31 van de mutaties die voortvloeien uit administratieve bijstellingen in overige programma's. Deze mutaties zijn reeds in detail toegelicht in de specificaties besluitvorming per programma. Op deze plek laten we het gezamelijk effect van deze mutaties zien op reserves, stelposten en algemene dekkingsmiddelen.	L	31.03	-8.062.583	-211.079	288.921	-711.079	-211.079	-211.079
		L	31.02	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
		B	31.02	1.220.000	915.000	915.000	-	-	-

		L	31.04	1.255.707	1.830.707	830.707	-84.293	-84.293	-84.293
		B	31.04	45.872.023	26.206.099	7.449.952	85.707	-84.293	-84.293
Kapitaallasten	Doorrekening van de kapitaallasten n.a.v. aanpassingen in de investeringsplanning	L	31.03	-240.493	-162	557.906	634.766	1.485.718	1.943.512
		B	31.04	-874.908	-115.332	3.384.688	6.554.993	13.641.119	13.951.926
Totaal administratieve bijstellingen		L		460.368	9.363.674	10.172.381	11.367.898	39.810.557	37.157.520
		B		53.674.852	34.699.975	20.194.487	18.119.204	52.127.037	49.327.013
Totaal bijstellingen programma 31 Algemeen financieel beleid		L		**-8.679.623**	**10.646.651**	**4.562.294**	**5.379.899**	**40.336.560**	**37.347.523**
		B		**97.709.495**	**55.478.177**	**55.931.122**	**25.278.290**	**74.352.120**	**47.582.013**

Bedrijfsvoering

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang

We werken aan het optimaliseren van de opgavegestuurde netwerkorganisatie die denkt en handelt vanuit de opgaven van Brabant. Hiervoor zijn we in 2020 gestart met nieuwe programma's en een collectief van programmamanagers. Er wordt goed samengewerkt tussen de programma's binnen bedrijfsvoering maar ook de samenwerking met de overige programma's en externe partners gaat voortvarend.
De komst van corona en de maatregelen van het kabinet hebben natuurlijk ook impact op uitvoering van onze werkzaamheden en voortgang van de programma's. Het welzijn en de gezondheid van onze medewerkers en partners staat voorop. Daarnaast is het in verband met onze maatschappelijke functie ook belangrijk dat we onze werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren. Alles wordt in het werk gesteld om de gewenste kwaliteit te bieden en medewerkers te ondersteunen met de benodigde (digitale) faciliteiten.

Wat willen we bereiken?

Doorontwikkelen systemen die nieuwe manier van samenwerken ondersteunen

Slim, snel en effectief samenwerken met partners

Werken aan kwaliteit van de organisatie en medewerkers

Wat gaan we daarvoor doen?

Beweging en verfrissing in de organisatie
Voldoende verfrissing en vernieuwing van talent in de organisatie: nieuwe instroom stagiaires, Brammers, trainees en nieuwe instroom medewerkers met een (tijdelijke) arbeidsovereenkomst: (aantal) medewerkers (referentiejaar 2019)

We streven naar inclusiviteit en geven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans binnen onze organisatie
We streven naar inclusiviteit en geven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans binnen onze organisatie: we voldoen aan de Quotumwet wat betreft invulling van participatiebanen (fte = 25,5 uur/week):

	2020	2021	2022	2023	2024
Norm Quotumwet* (aantal fte)	37,8	41,2	44,6	47,9	49,5

* De norm Quotumwet wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van het door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gepubliceerde quotumpercentage.

We voldoen aan nieuwe wetgeving en handelen rechtmatig

Wat gaan we daarvoor doen?

De selectie-eisen en gunningscriteria voor provinciale aanbestedingen die in concurrentie op de markt worden gezet, worden getoetst op circulariteit en energieverduurzaming
Herzien Inkoop- en aanbestedingsbeleid in 2020

Tijdige afhandeling van facturen
Indicator: 95% van de facturen worden binnen de termijn van 20 dagen betaald.

Tijdige afhandeling van subsidies
Indicator: 95% van de subsidies worden binnen de termijnen afgehandeld.

Financieel overzicht

90 Bedrijfsvoering	**Begroting 2020**	**Begroting 2020**	**Begroting 2020**
Bedragen x € 1.000	**t/m wijz. I**	**wijz. II**	**t/m wijz. II**
Lasten	132.488	4.665	137.146
Baten	132.488	4.665	137.146
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**

Specificatie besluitvorming

Voorstellen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Formatie tbv visie gedeelde mobiliteit is maatwerk	Bij de vaststelling van de visie 'Gedeelde mobilteit is maatwerk' (PS 68/18) is aangekondigd dat voor de uitvoeringsagenda extra capaciteit nodig zal zijn om de ambities uit de visie en de transitie naar gedeelde mobiliteit te kunnen realiseren. Gedurende de bestuursperiode wordt daarom 4 fte extra capaciteit gevraagd. Het capaciteitsbudget wordt toegevoegd aan het Organisatiekostenbudget (OKB). De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	222.244	444.266	444.266	448.044	224.022	-
		B	222.244	444.266	444.266	448.044	224.022	-
5 fte's t.b.v stelpost Energie	Voorgesteld wordt om 5 fte extra beschikbaar te stellen t.b.v. de kernopgave Energietransitie in 2020 en deze te dekken uit bestuursakkoordmiddelen. Extra capaciteit is met name nodig om uitvoering te kunnen geven aan het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023, waarbij extra inzet nodig is op zowel de transitiepaden als doorsnijdende thema's. Een voorstel voor de jaren 2021-2023 volgt, zodra meer duidelijk is over de verdeling van het organisatiekostenbudget over de opgaven in die periode en er meer duidelijkheid is over de consequenties van het nieuwe bestuursakkoord.	L	555.611	-	-	-	-	-
		B	555.611	-	-	-	-	-
	Totaal voorstellen	L	777.855	444.266	444.266	448.044	224.022	-
		B	777.855	444.266	444.266	448.044	224.022	-

Eerdere besluitvorming								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant	Middels Statenvoorstel PS 14/20A is € 12,5 mln beschikbaar gesteld voor de realisatie van de bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant. De dekking komt uit de stelpost van de bestuursakkoordmiddelen voor Bestuur en Veiligheid.	L	166.684	388.733	444.266	448.044	-	-
		B	166.684	388.733	444.266	448.044	-	-
Capaciteit onderdeel VTH van transitie veehouderij	Het organisatiekostenbudget wordt verhoogd met € 0,7 miljoen, door inzet van eerder beschikbaar gestelde bestuursakkoordmiddelen, ten behoeve van extra capaciteit voor het onderdeel vergunningverlening, toezicht en handhaving van de transitie veehouderij (zie statenmededeling 4607461 d.d. 26 november 2019).	L	166.684	166.600	166.600	168.017	-	-
		B	166.684	166.600	166.600	168.017	-	-
Inbesteden t.b.v. Interim Omgevingsverordering Natuurbescherming	Overzetting programmagelden naar organisatiekostenbudget ten behoeve van de inbesteding 'afhandeling verzoeken om af te wijken van bijlage 2 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant, onderdeel Natura 2000-gebieden' (conform statenmededeling van 31 maart 2020, 4671968).	L	74.412	111.067	111.067	112.011	-	-
		B	74.412	111.067	111.067	112.011	-	-
Inzet BA middelen bestuursopdracht terugdringen woningtekort en leegstand	Betreft begrotingswijziging behorende bij bestuursopdracht terugdringen woningtekort en leegstand (PS 18/20).	L	377.815	1.377.225	1.377.225	1.388.936	-	-
		B	377.815	1.377.225	1.377.225	1.388.936	-	-
Datavisie (PS 09/20A)	Middels Statenvoorstel PS 09/20A is € 9,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de inrichting van het CIO-office (voor € 4,83 miljoen) en voor de doorontwikkeling van ICT-systemen (€ 4,67 miljoen). De dekking komt uit de stelpost van de bestuursakkoordmiddelen voor de organisatie.	L	1.203.284	1.202.973	1.202.973	1.208.262	-	-
		B	1.203.284	1.202.973	1.202.973	1.208.262	-	-
Uitvoering Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader	Via een statenmdedeling (C2257079/4634258) zijn de Staten geïnformeerd over de Wijziging uitvoering Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant. De uitvoeringskosten van RVO worden nu betaald uit	L	444.488	222.133	199.920	190.420	212.824	212.824

	het programmabudget voor de subsidieregeling. Als we als provincie de subsidieregeling zelf gaan uitvoeren, dan worden de kosten hiervan betaald uit het organisatiekostenbudget. Er moet dan ook een overheveling van financiële middelen plaats vinden van het programmabudget naar het organisatiekostenbudget zoals bij deze wijziging wordt voorgesteld.	B	444.488	222.133	199.920	190.420	212.824	212.824
Versnelling van de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant	Via een statenmdedeling (28 januari 2020) zijn de Staten geïnformeerd over de Versnelling van de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. De geschetste versnellingsrichtingen vragen om extra inzet van capaciteit bij GOB, Werkeenheid NNB en provincie. Bij de provincie is 3 – 5 fte extra capaciteit nodig gedurende 6 jaar. Voor deze capaciteit wordt € 2.688.000 overgeheveld uit de reserve Natuurbeheer & Ontwikkeling naar het Organisatiekostenbudget (OKB). Het betreft inzet voor extra activiteiten in het kader van de versnelling van het NNB mede in combinatie met het realiseren van nieuw bos en de versnelling van het realiseren van KRW-maatregelen.	L	555.611	555.333	555.333	336.033	336.033	-
		B	555.611	555.333	555.333	336.033	336.033	-
Organisatiekosten budget en werkbudget programma Aanpak stikstof	Vanuit het knelpuntenbuffer wordt het organisatiekostenbudget met € 1,4 miljoen verhoogd en een werbudget van 1,9 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de provinciale aanpak stikstof (zie statenmededeling 4684815 d.d. 21 april 2020)	L	1.422.363					
		B	1.422.363					
	Totaal eerdere besluitvorming	L	4.411.341	4.024.064	4.057.384	3.851.723	548.857	212.824
		B	4.411.341	4.024.064	4.057.384	3.851.723	548.857	212.824

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	**Toelichting**	**L/B**	**bijstelling 2020**	**bijstelling 2021**	**bijstelling 2022**	**bijstelling 2023**	**bijstelling 2024**	**bijstelling structureel**
Actualisatie OKB budgetten	Actualisatie van de overige personeelskosten binnen het organisatiekostenbudget naar aanleiding van doorgevoerde mutaties in de capaciteit en bijstelling van enkele personeelsbudgetten.	L	-34	-31	-29	-30	-28	-
		B	-34	-31	-29	-30	-28	-
Budget GEO naar MSB	De uitvoering van de geodetische informatievoorziening wordt vanaf 2020 uitgevoerd binnen het werkveld van mobiliteit. De bijbehorende middelen worden in dat kader ook overgezet van Bedrijfsvoering naar het begrotingsprogramma van Mobiliteit.	L	- 211.655	- 211.655	- 211.655	- 211.655	- 211.655	- 211.655
		B	- 211.655	- 211.655	- 211.655	- 211.655	- 211.655	- 211.655
Kapitaallasten	Doorrekening van de kapitaallasten n.a.v. aanpassingen in de investeringsplanning	L	- 312.974	- 134.199	- 66.667	152.088	375.112	- 2.019.621
		B	- 312.974	- 134.199	- 66.667	152.088	375.112	- 2.019.621
	Totaal administratieve bijstellingen	L	- 524.663	- 345.885	- 278.351	- 59.597	163.429	- 2.231.276
		B	- 524.663	- 345.885	- 278.351	- 59.597	163.429	- 2.231.276
	Totaal bijstellingen programma 90 bedrijfsvoering	L	**4.664.533**	**4.122.445**	**4.223.299**	**4.240.170**	**936.308**	**- 2.018.452**
		B	**4.664.533**	**4.122.445**	**4.223.299**	**4.240.170**	**936.308**	**- 2.018.452**